

Commission d'enquête
parlementaire chargée d'enquêter
sur le traitement des abus sexuels
commis au sein et en dehors de
l'Église, y compris sur leur traitement
judiciaire, et sur leurs conséquences
actuelles pour les victimes et pour la
société

du

LUNDI 11 DÉCEMBRE 2023

Matin

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar de
aanpak van seksueel misbruik, in de
Kerk en daarbuiten, met inbegrip van
de gerechtelijke behandeling, en de
gevolgen op vandaag voor
slachtoffers en samenleving

van

MAANDAG 11 DECEMBER 2023

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt
geopend om 13.18 uur en voorgezeten door
mevrouw Sophie De Wit.

La réunion publique de commission est ouverte à
13 h 18 et présidée par Mme Sophie De Wit .

**Hoorzitting in het kader van het luik
"Slachtoffers":**

- de heer Marijn Depraetere (Over De Grenzen
Heen vzw)

- mevrouw Kerstine Vanderput en de heer Guy
Rapaille (IACSSO)

- de heer Benedict Verbrugge (klokkenluider)

Auditions dans le cadre du volet "Victimes":

- M. Marijn Depraetere (Over De Grenzen Heen
vzw)

- Mme Kerstine Vanderput et M. Guy Rapaille
(CIAOSN)

- M. Benedict Verbrugge (lanceur d'alerte)

De **voorzitster**: Collega's, onze eerste gast
vandaag is de heer Marijn Depraetere van de vzw
Over De Grenzen Heen. Mijnheer Depraetere, ik
moet u vragen om de eed af te leggen. Daartoe zal
ik u een tekst voorlezen. Het is een juridische
kwestie, maar ik ben verplicht om dat te doen.
Daarna zal ik u vragen de eed af te leggen.

Mijnheer Depraetere, ik herinner u eraan dat
conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880
op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij de wet
van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in
het Wetboek van strafvordering omschreven
onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder
meer getuigen onder ede horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik
de aandacht te vestigen op het laatste lid van
artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk

iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar
waarheid een verklaring af te leggen, zich zou
kunnen blootstellen aan strafvervolgning en
derhalve getuigenis weigeren (zie ook
artikel 14, 3, g, van het internationaal verdrag
inzake burgerrechten en politieke rechten van
19 december 1966, bekrachtigd bij de wet van
15 mei 1981). Dat betekent dat u het recht heeft
om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke
verklaring later tegen u zou kunnen worden
gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u,
krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse
getuigenis kan worden gestraft met een
gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en
u voor een termijn van ten minste vijf en ten
hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht
om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ingevolge artikel 3 van
voornoemde wet de geheimhouding van uw
verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om
verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met
gesloten deuren en waarvoor de commissie zich
uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in
acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan
de commissie zou overleggen vatbaar voor
openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te
leggen door de hand te heffen en de volgende
woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid
en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Marijn Depraetere legt de eed af.

U hebt aangegeven dat u graag gehoord zou
worden. U bent een vertegenwoordiger van de vzw

Over De Grenzen Heen. Wij hebben daarover ondertussen al een aantal zaken kunnen lezen. Wij appreciëren het alleszins zeer dat u de moed vindt – het zal geen evidente tocht geweest zijn – om hier vandaag aanwezig te zijn.

Alle informatie die u ons vandaag verschaft, zal ons zeker en vast kunnen helpen bij onze werkzaamheden. We proberen de vinger op de wonde te leggen, we gaan na waar het bij de hulpverlening, de politie en justitie fout loopt en waar er verbeteringen mogelijk zijn. We willen de erkenning en de begeleiding van de slachtoffers beter laten verlopen, evenals de aanpak van de daders.

We zijn heel blij vandaag uw getuigenis te kunnen horen en hopen uw aanbevelingen te kunnen meenemen in onze werkzaamheden. Ik geef u graag het woord.

Marijn Depraetere: Mevrouw de voorzitter, geachte aanwezigen, ik ben erg dankbaar dat ik hier kan en mag komen spreken. Ik dank mevrouw de voorzitter en haar team. Ik dank ook al die mensen die binnen en buiten de politiek al jaren het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag, alsook het thema seksueel geweld, legislatuur na legislatuur op de agenda zijn blijven plaatsen.

Toch gaat deze Kamercommissie mij niet zozeer over politiek. Ik wil vandaag niemand ter verantwoording roepen. Ik presenteer vandaag geen aanklacht van alles wat fout is gelopen in mijn persoonlijk leven. Ik wil het graag hebben over de oplossingen die ik als ervaringsdeskundige in posttraumatisch herstel en oprichter van Over De Grenzen Heen vzw voor ogen zie. Ik wil vandaag niet beluisterd worden, ik wil gehoord worden. Een herstel is mogelijk, maar alleen als onze noden begrepen zijn.

Mevrouw de voorzitter, geachte aanwezigen. Ik ben Marijn Depraetere, 43 en vader van twee kinderen. Ik ben een lotgenoot van de slachtoffers van seksueel geweld in hun kindertijd. Ik legde en leg een eigen hersteltraject af en kon, dankzij de hulp van vele mensen, uiteindelijk uitgroeien tot de man die vandaag voor u zit.

Ik zit hier niet voor vergelding, wraak of om anderen te veroordelen. Ik wens niemand te verwijten of aan te vallen. Aan mijn persoonlijk verhaal kunnen de leden van deze commissie niets meer veranderen. Het is hier voldoende om te vermelden dat ik erg lang heb gezocht, en vaak nog steeds zoekende ben, naar de juiste woorden voor die ervaringen die ik overleefde.

Dat seksueel kindermisbruik een gruwel is, is

vandaag voor iedereen duidelijk. Ik zal mijn persoonlijk misbruik- en herstelverhaal dan ook bewaren voor wanneer we elkaar persoonlijk ontmoeten, mocht iemand van jullie meer willen weten over de visie die ik vandaag kom vertegenwoordigen en die wensen te ondersteunen.

Vandaag spreek ik u toe als voorzitter van Over De Grenzen Heen vzw. Deze kleine West-Vlaamse vzw heeft een warme huiskamer geopend in het hart van de stad Roeselare. Ik wil hierbij de kans grijpen om burgemeester Kris Declercq van cd&v en schepenen Michèle Hostekint van Vooruit, alsook al die enthousiaste medewerkers van de stad Roeselare, te bedanken voor het warme welkom dat we er mochten ontvangen.

Over De Grenzen Heen vzw is een eerste concrete realisatie waarbij ik iets terug tracht te geven aan onze maatschappij. Ik werk als ervaringsdeskundige in posttraumatisch herstel samen met een team vrijwilligers, die ik met veel liefde dank voor hun oprechte vriendschap en inzet.

Ons herstel- en inloophuisje staat twee keer per week zonder afspraak open voor iedereen die geraakt is door geweld. Er staan wat tafels en stoelen, een zetel, het is er gezellig. Je kan er binnenlopen, simpelweg om erbij te komen zitten tijdens een goed gesprek van mens tot mens.

Onze ervaringsdeskundigen en medewerkers geven ruimte aan iedereen die dat nodig heeft om op adem en op verhaal te komen. Meestal ligt het volledige levensverhaal op tafel na een halve tas koffie. Nadat we elkaars vertrouwen hebben ervaren, kunnen we deze lotgenoten in de eerste plaats persoonlijk ondersteunen. We nodigen hen uit op persoonlijke gesprekken en contacteren hen wekelijks. Wanneer ze zich thuis voelen, bieden we hun die handvatten aan die voor ons nuttig waren in het eigen herstelproces, zoals psycho-educatie, lotgenotencontacten, praatgroepen en activiteiten voor het hele gezin.

Dat concept werkt. Lotgenoten vinden er elkaar en ondersteunen elkaar om stap per stap traumasporen te verwerken. Onze nadruk ligt niet op trauma, maar op het herstel ervan.

Ik geloof dat ons kleinschalige initiatief een blauwdruk kan zijn voor het ontwikkelen van veilige ontmoetingshuizen voor slachtoffers van seksueel geweld. Daar kan gespecialiseerde ondersteuning worden georganiseerd op maat van het slachtoffer van seksueel misbruik, of dit nu binnen of buiten de Kerk plaatsvond.

Daarnaast is er ook een nood om vluchthuizen te creëren voor kinderen en volwassenen die

vluchten uit een gewelddadige thuissituatie. Die nieuwe of bestaande vluchthuizen dienen ook open te staan voor mannelijke slachtoffers en hun kinderen.

Onze eerste vraag is om als ervaringsdeskundigen in posttraumatisch herstel betrokken te worden bij de eventuele ontwikkeling van dit toegevoegde aanbod in de zorgketen op nationaal niveau. Ook vandaag ervaren wij, lotgenoten, vormen van secundaire victimisatie. Aan de systemische fouten in het verleden kunnen we niets veranderen, maar aan de toekomstige aanpak wel. Wij lotgenoten zijn zeker bereid om samen met jullie te werken aan mogelijke oplossingen. We wensen mee te stappen in een holistische herstellvisie waarin de coöperatie van ervaringsdeskundigheid en professionele kennis centraal staat, waardoor we een volwaardige schakel mogen zijn in de zorgketen.

Zijn er daarover vragen? (Nee)

Onze tweede vraag gaat over de terugbetaalbaarheid van psychotherapie op voorschrift. Mensen die al erg lang een traumatische rugzak meesleuren, hebben veel tijd nodig om een veilige verbinding met andere mensen te kunnen toelaten. Lotgenoten van seksueel kindermisbruik zijn snel uit evenwicht. Elke stapsteen die we hen aanbieden in het eigen herstel moet op eigen tempo en uit eigen keuze worden beklommen. Het duurt even voor ze weer stabiel staan op een stapsteen. Het duurt nog langer tot ze een nieuwe stap durven te zetten. Ondersteuning hierin is een noodzaak.

Van slachtoffers van systemische en/of extreme geweldsdelicten, zeker in de kindertijd, kan men simpelweg onmogelijk verwachten dat een post-traumatisch hersteltraject kan worden afgerond binnen een maximaal aantal voorgeschreven beurten. De behandeling van een ontwikkelings-trauma en zeker een seksueel jeugdtrauma mag niet gebagatelliseerd worden tot een eenmalige gratisbeurtenkaart bij een psycholoog, en daarna niets meer. Professionele hulpverlening aan slachtoffers van systemisch seksueel en ander kindermisbruik moet zo lang als nodig aan die lotgenoten aangeboden worden, zonder voorwaarden.

Daarnaast is gespecialiseerde kennis bij onze behandelaars een voorwaarde tot herstel. Aangezien niet alle geschoolde therapeuten ook geschoolde traumatherapeuten zijn en alleen die laatsten een langdurig hersteltraject kunnen opvolgen, vragen we ook de vrije keuze van behandelaar.

Slachtoffers hebben al genoeg betaald. Laat ze niet langer betalen voor hun hulpverlening. De

voorgeschreven behandelingen moeten dus worden terugbetaald aan de patiënt door onze sociale zekerheid of het slachtofferfonds.

We vragen daarom een wettelijk kader voor het aanbieden van terugbetaling van psychotherapie, ook in een ambulant kader, en dat op voorschrift van een behandelend psychiater. Die voorgeschreven behandeling moet zonder tijdslimiet of maximaal aantal beurten mogelijk zijn bij een psychotraumatheapeut die in samenspraak met de lotgenoot is gekozen. Hebt u vragen over dat punt?

Joris De Vriendt (VB): Zijn er voldoende psychotraumatheapeuten? Er is immers al een paar keer ter sprake gekomen dat mensen de keuze moeten hebben en dat het moet klikken met hun therapeut, maar die laatste moet ook over de juiste kennis beschikken. Hoe ervaart u dat? U werkt weliswaar kleinschalig, maar hebt u zicht op het ruimere Vlaamse therapeutenlandschap?

Marijn Depraetere: Ik heb weinig overzicht over het volledige landschap, maar uit mijn ervaring kan ik wel vertellen dat we vaststellen dat dat een specialisatie binnen de psychologie is. Er zijn een paar experten² die die gespecialiseerde therapie aanbieden, Ybe Casteleyn bijvoorbeeld. Zij investeert erg in een *trauma-informed society*, met een aantal uit het buitenland overgewaaiden concepten waarin men aandacht heeft voor traumaspooren en de manier waarop die zich uiten in iemands dagelijkse leven en hoe men die bespreekbaar kan maken. Helaas moet ik vaststellen dat een universitair geschoolde psycholoog niet noodzakelijkerwijze die kennis heeft. Men zou de academische opleidingen er dus moeten toe aanzetten zich meer te informeren over de recentere visie op trauma's.

Onze volgende vraag gaat over de juridische visie bij zedenfeiten op minderjarigen. Buiten de juiste maat is er alleen het onbegrensde. Niemand is onberoerd gebleven door de reportagereeks *Godvergeten*. Ikzelf was ook niet onberoerd door de getuigenis van Jan en Jean, vorige week in deze Kamer. Het voelt inhumain aan dat onze wetgever geen rekening lijkt te houden met de langdurige impact van een – met excuses voor het woord – verneukte opvoeding.

Vele volwassen lotgenoten vandaag ervaren niet alleen psychische, maar ook fysieke klachten als gevolg van het herhaalde misbruik tijdens hun opgroei. Velen zijn vandaag socio-economisch geïsoleerd, leven in armoede en ervaren invaliditeit.

Dat langdurige lijden, dat vele levenskeuzes

beïnvloedt, het aangeleerde overleven en de even langdurige herstelbeweging van overleven naar leren leven die lotgenoten moeten afleggen, worden vandaag niet erkend door de wetgever of sociale zekerheid. We zien onze noden tot herstel niet weerspiegeld in de huidige beschikbaarheid van specialistische hulpverleners, noch in de strafmaatbepaling of repressie van bewust recidiverende daders, noch in de omvang van de uitgesproken schadevergoedingen aan de kindslachtoffers. Het blijkt dat die schadevergoeding niet eens hoog genoeg is om onze hulpverlening en herstelbeweging ook langdurig financieel te kunnen dragen. Aangezien er momenteel geen terugbetalingsregeling voor psychotherapie mogelijk is die voldoet aan onze noodzaak – ik verwijs daarvoor naar mijn tweede vraag – krijgen lotgenoten van seksueel kindermisbruik vandaag geen hulp. De hulp wordt niet aangeboden, maar ze moeten deze inkopen.

Gelet op bovenstaande, hebben we met de nieuwe strafwet op seksueel geweld de juiste maat gevonden voor alle fenomenen van seksueel geweld op kinderen?

Hebben we Jan en Jean beluisterd of werden ze ook gehoord? Werd voor de systemische gruweldaden, door hen en zoveel anderen bij Over De Grenzen Heen vzw beschreven, vandaag juridisch de juiste maat genomen? Ik zeg nee.

Vandaag is het zo dat het toepassen van slagen en verwondingen tijdens die penetratie zonder toestemming of het gebruiken van andere foltertechnieken juridisch niet relevant is geacht, aangezien verkrachting de grotere misdaad betreft van de twee. Hierin heeft de wetgever de fout gemaakt geen onderscheid te maken tussen verschillende vormen van daderschap, alsook de verschillende motivatoren daartoe. Bij minderjarigen is de classificatie automatisch "verkrachting met geweld", maar hierdoor miskent de wetgever in zijn aanpak de totale omvang van de terreur die deze minderjarigen ervaren, of dit nu eenmalige of herhaalde feiten zijn.

Ik zal het maar eerlijk toegeven: ik voel me als kindslachtoffer van foltering niet vertegenwoordigd in de nieuwe strafwet op seksueel geweld. De nadruk daar ligt op toestemming voor legale seksualiteitsbeleving of het ontbreken daarvan. Maar men kan geen geslachtsgemeenschap hebben met kinderen, want kinderen zijn niet geslachtsrijp. Kinderen zijn niet alleen juridisch niet in staat om toe te stemmen met seksualiteitsbeleving op een volwassen manier, ze zijn ook fysiek, emotioneel en psychisch niet in staat om deel te nemen aan seksualiteitsbeleving op een volwassen manier.

Alle geseksualiseerde wandaden gesteld op ons als kind zijn bij gevolg niet te vatten in de wettelijke context van toestemming over seksualiteitsbeleving, want seksueel mishandelde kinderen ervaren geen seksualiteitsbeleving. De realiteit is dat deze kinderen door hun daders worden gefolterd, zowel fysiek als emotioneel als psychisch.

Ik kreeg gisteren nog een e-mail van een van onze leden. Die lotgenoot, die vandaag bijna pensioengerechtigd is, beschrijft zichzelf als een wegwerpkind, een wegwerpmens.

Het is niet oké dat een burger in onze maatschappij zich een wegwerpverpakking voelt. Het is niet oké om seksueel kindermisbruik samen te vatten als seksuele penetratie zonder toestemming, zonder stil te staan bij het kind en diens lichamelijke, psychische en emotionele integriteit die wordt gehypothekeerd.

Het wegwerken van de verjaringstermijn voor seksueel kindermisbruik is een heel belangrijke stap geweest om dat waardeloze gevoel te compenseren. Helaas is de nieuwe strafwet er niet in geslaagd om mij datzelfde gevoel te geven.

Daarom is mijn conclusie – en dat is dus tot onze derde vraag aan dit parlement – dat seksueel geweld op kinderen van minder dan 14 jaar oud vanuit een volledig andere juridische visie moet worden afgetoetst dan binnen de huidige juridische context van zedenfeiten, zoals vandaag altijd bepleit wordt in de correctionele rechtbank. Het wetgevend kader over seksueel en andere vormen van geweld op kinderen zou niet langer vertrekken vanuit het kader 'seksuele penetratie zonder toestemming', maar wordt idealiter ingericht vanuit de bescherming van de persoonlijke integriteit van het kind, de kinderrechten en de mensenrechten.

Zijn er hier vragen over?

De **voorzitter**: We zijn met het nieuwe Strafwetboek bezig. U weet dat; uw zaak is in die context gekend. We zijn dat aan het nakijken, omdat er wel degelijk aspecten zijn waar er zelfs een strafverzwaring is in het kader van meer geweld en foltering. Het is voor een deel in de misdrijfomschrijvingen zoals ze nu voorliggen wel opgenomen, maar ik begrijp uw bekommernissen, want dat komt niet zo duidelijk tot uiting.

We hebben het debat daarover deze week in de commissie voor Justitie al deels gevoerd, maar het is nog niet afgelopen. We hebben over uw bezorgdheden vragen gesteld aan de minister, maar er zijn wel degelijk aspecten opgenomen,

waarbij er feller wordt gewerkt rond dat geweld.

Marijn Depraetere: Mijn volgende vraag gaat over de toegepaste strafmaat bij herhaalde feiten op hetzelfde slachtoffer in onze huidige strafwet.

Het is vandaag zo dat een slachtoffer van seksueel kindermisbruik vaak langer wordt misbruikt door de dader dan de strafduur die de dader krijgt voor de feiten. Een slachtoffer van tien jaar incest getuigde dat haar vader na drie jaar celstraf terug vrijkwam, al kreeg hij de maximumstraf van zeven jaar. De dader van zeven jaar intrafamiliaal misbruik van de eigen stiefdochter werd vrijgelaten na nog geen twee jaar. Is dat de juiste maat?

Onze vierde vraag van vandaag is om de huidige strafwet te amenderen waarbij het herhalen van seksueel geweld op hetzelfde slachtoffer als verzwarende omstandigheid gebruikt kan worden in de strafbepaling en in de schadevergoeding, zeker als het slachtoffer deel uitmaakt van een zeer kwetsbare groep waaronder kinderen, ouderen, personen uit een migratieachtergrond en personen met een handicap.

Dat was een korte vraag, maar ze lijkt me wel duidelijk.

De **voorzitster:** Ook het aspect van de herhaling werd tijdens het debat van vorige week aangekaart. Er bestaan juridische oplossingen om rekening te houden met de herhaling, maar de regeling is nog niet sluitend – zo bleek uit de debatten – omdat men in het kader van recidive maar tot op een bepaald niveau hoger kan gaan en dan stopt het. Voor recidive heeft men natuurlijk ook altijd een vonnis nodig. Het repetitieve karakter van bepaalde feiten, los van een vonnis, kan men opvangen in de samenloop en dan gaat men naar een strafverzwaring, maar er werd toch geopperd om dat extra op te nemen bij de verzwarende factoren. Dus ook op dat punt zijn we er nog niet en is het nog niet sluitend.

Marijn Depraetere: Vandaar de vraag.

De volgende vraag heeft een iets langere motivatie nodig. Ze gaat over het vermijden van het hof van assisen bij zedenfeiten op minderjarigen. Incestueus misbruik werd vroeger behandeld voor een assisenjury. Vandaag worden wij als slachtoffers echter tekortgedaan door Justitie. Gebrek aan tijd en middelen binnen de magistratuur mag niet langer een excuus zijn om zedenfeiten en andere vormen van geweld op onze kinderen op een paar uurtjes in een correctionele rechtbank af te haspelen.

Het gebruik van verzachtende omstandigheden als

juridische tactiek om ook in zaken van herhaalde zedenfeiten op minderjarigen het hof van assisen te vermijden, is een miskennen van het lijden van het seksueel mishandelde of uitgebuite kind, maar ook van de veroorzaakte schade bij dat kind in het verdere leven en van de moed van de lotgenoot die een aangifte doet tegen de eigen familie of tegen de wil van de eigen leefomgeving in. Het is bovendien een miskennen van hun vraag tot persoonlijke veiligheid na de aangifte. Dat alles veroorzaakt secundaire victimisatie en extra hindernissen op ons hersteltraject. Er wordt gemorst met onze rechten als slachtoffer om een volledig en correct proces te verkrijgen.

Niet alleen krijgt een slachtoffer van seksueel geweld in de correctionele setting geen of onvoldoende gehoor, we vragen ons daarnaast af of de magistratuur de tijd krijgt om zaken van extreme geweldpleging of van eenmalige zedenfeiten diepgaand genoeg te kunnen analyseren. We zijn maatschappelijk geconfronteerd met verschillende soorten dadertypes die, ongeacht de concrete inhoud van de zedenfeiten waarvoor ze worden veroordeeld, nog steeds routineus worden vrijgelaten na hun veroordeling, weliswaar onder voorwaarden. Sommige dadertypes lezen in die lakse aanpak geen poging tot re-integratie, maar net een normalisering van hun wangedrag en modus operandi.

Het lijkt onoverkomelijk dat, zonder de correcte begeleiding of opvolging van die predatorische dadertypes, sommigen onder hen onmiddellijk willen of zullen recidiveren. We moeten leren uit de zaak-Julie Van Espen en eerder repressie durven toe te passen in die strafzaken waarbij extreme geweldpleging voorkomt. Sommige mensen moeten binnenblijven omdat ze buiten niet meer welkom zijn.

Tot conclusie van deze motivatie kom ik bij onze vijfde vraag. We geloven als ervaringsdeskundigen en lotgenoten dat de best mogelijke oplossing voor seksueel geweld alleen geboden kan worden via doorgedreven specialisatie van de advocatuur, politie en magistratuur. We vragen daarom uw steun tot het oprichten van een apart gerechtshof gespecialiseerd in het behandelen van zedenfeiten en/of geweldsdelicten waarbij minderjarigen betrokken zijn.

Zijn er daarbij opmerkingen? (Nee)

Mijn zesde en laatste vraag vandaag gaat over het bespreekbaar maken van seksueel geweld en andere ontwikkelingstrauma's bij onze jeugd. Ik was onlangs te gast op een netwerkmoment van Solentra. Dat initiatief organiseert praatgroepen in

lagere en middelbare scholen voor jongeren met een migratieachtergrond, ondersteund door een therapeut en een tolk en kan, wanneer dat nodig blijkt, die jongeren ook individuele psychotherapie aanbieden. De kostprijs voor die therapie wordt betaald door de stad Roeselare.

Dat is het exacte zorgmodel dat ontbreekt voor alle kinderen die slachtoffer werden van seksueel misbruik, namelijk een praatgroep op de school, waar men de taal spreekt, waar men het kind op verhaal laat komen en waar een doorstroming naar individuele psychotherapie zonder kostenplaatje mogelijk is, zo lang als nodig.

Als zesde vraag ik uw hulp in het organiseren van een gelijksoortig model hulpverlening als dat van Solentra, maar dat voor alle jongeren, met of zonder migratieachtergrond.

Recapitulerend komen we tot de volgende vraagstellingen.

Ten eerste, betrek ons als ervaringsdeskundigen vanaf het begin in het uitwerken van de beleidsinitiatieven die gericht zijn op de posttraumatische herstelbeweging van seksueel misbruikte of op een andere manier misbruikte kinderen. Gebruik ons bestaande initiatief van Over De Grenzen Heen vzw als blauwdruk voor het ontwikkelen van een holistische herstelvisie waarbij ervaringsdeskundigheid en professionele kennis centraal staan als uitgangspunt voor de posttraumatische herstelbeweging.

Ten tweede, maak het mogelijk dat een psychiater ons een voorschrift kan bezorgen voor behandeling door een gespecialiseerde psychotherapeut, gekoppeld aan een terugbetaling van die behandeling. Slachtoffers hebben al genoeg betaald.

Ten derde, creëer een wettelijk kader dat zedenfeiten en andere geweldsdelicten op minderjarigen en andere extreem kwetsbaren in onze samenleving loskoppelt van het concept 'penetratie zonder toestemming' en dat in plaats daarvan de lichamelijke, psychische en emotionele integriteit van het opgroeiende kind als leidraad neemt.

Ten vierde, schrijf een amendement in onze huidige vernieuwde strafwet waarbij herhaald en systematisch seksueel en ander misbruik van minderjarigen of andere kwetsbare groepen in onze maatschappij een verzwarende omstandigheid is.

Ten vijfde, creëer een dialoog en schep mogelijkheden tussen de politiek enerzijds en de

magistratuur en advocatuur anderzijds om het op termijn mogelijk te maken een gespecialiseerde rechtbank op te richten die zich uitsluitend bekommert om zedenfeiten en waarin een procedure ontwikkeld is die gehoor geeft aan de noden van alle betrokken partijen.

Ten zesde, creëer een mogelijkheid tot open dialoog over seksueel geweld bij minderjarigen en jongeren door het organiseren van praatgroepen in scholen, en het aanbieden van gratis individuele psychotherapie als uit een praatgroep blijkt dat een lotgenoot dat nodig heeft.

Ik besluit, geachte aanwezigen. Ik heb geleden in stilte en veel eenzaamheid en pijn gekend. Mijn leven is niet altijd makkelijk geweest. Ik deel dat soort traumasparen met veel te veel lotgenoten. Nog altijd lijkt het aantal slachtoffers alleen maar toe te nemen. Dat zijn mensen die ik hoop te helpen, net zoals anderen mij hebben geholpen. Vandaag stelde ik u vragen, maar ik hoop op meer dan antwoorden. Ik hoop op een gesprek van mens tot mens, in vertrouwen met elkaar.

Ik hoop vandaag. Ik hoop dat ik jullie vandaag kon overtuigen dat herstel mogelijk is als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Ik hoop dat u bereid bent die voorwaarden samen met ons in te vullen. Wanneer een mens zichzelf herstelt, wordt ook weer een stuk van het sociale weefsel van onze maatschappij hersteld. Het is die warmte en veiligheid die ik ontbeerde, en waar wij slachtoffers u vandaag voor aanschrijven. Het gemis van een verloren jeugd kan niet gecompenseerd worden met een schadevergoeding. Maar hoe zwaar een mens ook is getekend door het leven, als hij de kans en steun krijgt van zijn leefomgeving om op te groeien, als men die mens de kans en steun geeft tot herstel, dan kan hij evenwel uitgroeien tot een volwaardige burger in onze maatschappij.

Niemand is alleen een verzameling van zijn slechtste ervaringen. Niemand is alleen een psychisch label. De vorm, maat, kleur of taal van een mens is niet belangrijk. Ik ervaarde hoe de verbinding met anderen kapot kon worden gemaakt, en vandaag getuig ik dat die verbinding, ondanks het geweld dat ik heb overleefd, alsnog kon worden hervonden.

Ik overleefde, en vandaag leef ik. Ik leef met mijn gezin, met mijn falen en opstaan, met mijn vrienden en mijn netwerk. Vandaag leef ik om hier te kunnen spreken, om deel te kunnen uitmaken van uw gezelschap. Vandaag spreek ik om te ont-moet-en – het hoeft niet. Ik hoop tezamen, over de grenzen heen, te blijven strijden voor een warmere samenleving, waarin elk kind in veiligheid kan opgroeien.

Bedankt voor het luisteren. Ik was Marijn Depraetere.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Depraetere. Er is een tekst die we op het extranet zullen plaatsen, waarin alles voor de commissie nog eens mooi is opgelijst met alle concrete vragen, die trouwens zeer duidelijk waren.

Collega's, zijn er vragen?

Koen Geens (cd&v): Mijnheer Depraetere, Marijn, u gaf een boeiende en intelligente getuigenis gebaseerd op veel ervaring.

Mijn vraag betreft de slachtoffers. De zorgsector en Justitie zijn natuurlijk niet feilloos en wachtlijsten zijn legio. Mensen zoals u bestaan, maar zijn zeldzaam. Acht u het mogelijk om uw intermediaire zorgtaak zoals u die nu vervult, in de toekomst te blijven voortzetten? Met voortzetten bedoel ik continueren na u, binnen 20-30 jaar. Zal dat met voldoende subsidies op termijn met het middenveld lukken of vindt u dat die taak binnen de overheid een georganiseerde plaats moet krijgen? Dat is ook een bekommernis die ik heb – niet in dezelfde mate als u – maar de vragen zijn dezelfde: Wat na mij? Wie zet het voort? Hoe kan die unieke manier waarop u functioneert, best worden voortgezet?

Marijn Depraetere: We hebben iedereen nodig. Iedere schakel in de zorgketen is belangrijk. Er zal altijd een mix bestaan van gesubsidieerde lokale initiatieven ondersteund door de overheid die de correcte kaders creëert om dat ook op lange termijn mogelijk te maken.

Ik ben ervan overtuigd dat de warme huiskamer in het centrum in Roeselare die wij hebben gecreëerd, een ontbrekende schakel is die men zou moeten kunnen kopiëren op een nationaal niveau. De concrete invulling van hoe en wat en vanwaar het geld komt, is natuurlijk uw taak. Voor mij is de meerwaarde van ervaringsdeskundigen, lotgenotencontacten en ondersteuning, zeker voor personen die heel lang zijn misbruikt, cruciaal in dat herstelproces. De kwestie is misschien te gevoelig om af te hangen van tijdelijke projectsubsidietjes. Misschien moet er toch iets structureels worden georganiseerd.

De **voorzitter**: Zijn er nog andere vragen of opmerkingen?

Mijnheer Depraetere, uw verhaal was zeer duidelijk voor ons. We danken u niet alleen om naar hier te komen en een verklaring af te leggen, maar ook voor uw denkwerk, dat u bovendien op papier hebt gezet.

Vorige week hebben we al een aantal zaken bekeken, maar in uw tekst staat natuurlijk veel meer dan het strikt juridische. We weten goed dat er nog veel werk op de plank ligt. Er staan veel waardevolle zaken in die we kunnen opnemen in ons rapport en kunnen gebruiken bij het opstellen van onze aanbevelingen.

Marijn Depraetere: Dank voor het compliment en voor de kans om hier te komen spreken.

De **voorzitter**: U hoeft niet onmiddellijk te vertrekken. Het is een openbare vergadering, u mag dus gerust blijven voor de volgende sprekers.

Onze volgende gaste is mevrouw Kerstine Vanderput van IACSSO, bijgestaan door een collega, de heer Brieuc Heyvaert. Ik heb echter begrepen dat u het woord niet zult nemen, mijnheer Heyvaert.

Bienvenue, madame Vanderput, dans notre commission. Je vais tout d'abord vous demander de prêter serment. Je vais vous lire un texte juridique à la suite duquel vous pourrez procéder à la prestation de serment.

Madame Vanderput, je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, § 1, de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981). Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3 de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la

commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivant: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

Mme Kerstine Vanderput prête serment.

La **présidente**: Merci, madame Vanderput. Vous avez préparé une présentation PowerPoint. Allez-y, nous sommes curieux.

Kerstine Vanderput: Je vous remercie infiniment de nous recevoir. C'est la deuxième occasion pour le CIAOSN de présenter une partie de ses travaux.

Depuis vendredi, notre week-end a été intense: nous avons réfléchi aux différentes questions qui nous ont été posées pour voir comment y répondre au mieux.

Je ne vous ferai pas l'affront de vous réexpliquer une loi que vous avez-vous-mêmes votée mais la configuration du centre répond déjà à une partie des questions posées. En ce sens, je me permets de rappeler très brièvement que nous sommes créés depuis 1998 à la suite d'une enquête parlementaire qui visait la protection des mineurs dans le cadre de la dérive sectaire.

Nous voilà quelques années après (soit 25 ans plus tard). Le CA est présidé par M. Guy Rapaille. Il s'excuse d'être bloqué dans un train depuis ce midi entre Liège et Louvain. Je suis moi-même à la tête du secrétariat désigné par le ministère de la Justice (SPF Justice). Nous sommes donc des fonctionnaires d'État et, à ce titre, soumis aux différentes règles appliquées aux fonctionnaires publics.

Nous collaborons (selon les termes de la loi) avec une Cellule Administrative de Coordination (CAC) qui a son secrétariat à la Sûreté de l'État et dont font partie le parquet fédéral, la Sûreté, la police fédérale et probablement l'OCAM.

L'architecture de notre centre exigeait un échange avec cette fameuse CAC dont les activités ont été suspendues en 2015, si je ne m'abuse, qui en priorité à des actes de terrorisme, ont suspendu les activités concernant les activités sectaires nuisibles pour renforcer l'effort, bien légitime, sur d'autres matières telles que le terrorisme.

Ce petit rappel explique qu'on a un cadre légal, des missions légales très très précises. Nous en avons

quatre, dont la première est de très loin la plus importante, une mission d'information. Nous avons pour mission d'informer le public, les autorités, toute personne qui en effectue la demande sur des – la définition viendra après – organisations qui ont des fondements spirituels ou religieux ou se considérant comme telles. L'objectif que vous avez eu en 1998, en créant le centre, était précisément de mettre en place un organe d'information – j'ai envie de dire de base – pour le public, pour que celui-ci, sur base d'une bonne information ait ou exerce le plus possible son sens critique. Quand je dis le plus possible, il y a un deuxième outil majeur qui a été mis en place au sein du CIAOSN qui est une bibliothèque, une des plus grandes bibliothèques sur le thème de la dérive sectaire en Europe qui est un espace offert aux étudiants, à toute personne intéressée de s'éduquer par le biais de la lecture, à trouver des réponses à ses différents questionnements.

Nous avons également une mission d'avis et de recommandations auprès des autorités publiques, nous avons un pouvoir d'initiative en la matière. Je reviendrai par après sur la dernière recommandation que le CIAOSN vous a communiquée mais je pense qu'il est important d'insister sur le fait que c'est vraiment la mission d'information qui est clairement la mission la plus importante pour laquelle nous investissons temps et efforts. Cette mission d'information, elle se décline. Sur base du nombre de questions ou bien parce que l'intérêt du public est fort, nous allons rédiger des notes publiques sur une organisation ou un phénomène.

Je reviendrai par après sur la définition de ces organisations et/ou du phénomène, il y a un cadre légal pour cela aussi, on n'écrit pas sur n'importe quoi. On peut nous soumettre des tas de questions mais nous ne sommes pas susceptibles de pouvoir répondre à toutes. Nous avons également des fiches juridiques de base pour aider les personnes lorsqu'elles sont dans une situation de vie et qu'elles s'informent sur une organisation spirituelle religieuse se considérant comme telle, qu'elles cherchent une voie éventuelle pour ester en justice ou savoir quelles sont leurs possibilités de pouvoir ester en justice.

On va rédiger des documents de base permettant à ces personnes de trouver un avocat et d'envisager avec eux les différentes questions qui les intéressent.

Ensuite et sur base de l'article 422 du Code pénal ou et de l'article 29 du Code d'instruction criminelle, nous avons une obligation de signaler les faits qui nous sont communiqués s'il y a non-assistance à personne en danger éventuelle, et l'article 29 induit

aussi l'obligation de dénonciation des infractions par le personnel de l'administration.

Quand quelque chose nous parvient, c'est à travers ce cadre légal qu'il sera systématiquement analysé du premier coup. Mais pour travailler, vous nous avez donné une définition et celle-ci, datant de la loi du 2 juin 1998, nous dit que nous ne pouvons travailler au centre *que* sur des organisations.

Nous ne travaillons donc pas sur une question qui nous serait soumise sur: "Monsieur ou madame X qui aurait commis (...) je souffre de (...)". Nous ne pouvons envisager cette question-là de cette manière. Cela doit être une organisation. Elle peut être structurée ou de fait mais il faut effectivement qu'il y ait une sorte d'organisation entre des individus.

On parle alors de groupement. Pour ce faire nous n'envisageons des groupements que s'il y a une vocation philosophique, religieuse ou se considérant comme telle. Cela veut dire que, si une question nous est soumise sur une organisation purement politique mais qui selon l'interprétation du demandeur, aurait des ramifications spirituelles ou religieuses, nous ne chercherons pas d'information car cela sort de notre spectre de travail.

Nous passerons au crible l'information des demandeurs à travers les 13 indicateurs que vous nous avez fournis pour pouvoir effectuer ce travail. Cela nous montrerait éventuellement s'il y a des indications d'activités illégales dommageables qui nuiraient aux individus, à la société ou qui porteraient atteinte à la dignité humaine.

C'est ça la définition. On s'y tient bien entendu puisque c'est notre cadre légal mais elle s'accompagne du fait qu'il nous est strictement interdit d'établir une liste d'organisations sur lesquelles des questions auraient été posées. Nous n'avons pas de listes. Mais nous disposons bien d'une gestion interne des demandes qui nous parviennent mais pas de liste d'organisations sur lesquelles le public a posé des questions. Nous n'avons pas le droit d'en faire des listes ni de rassembler les informations sous forme de liste.

Cela nous amène à quelque chose qui pour nous est essentiel. Quand quelqu'un nous soumet une demande d'information sur l'organisation X, pour autant que nous ayons l'information disponible, dans 35% des cas nous recevons la personne et nous réceptionnons son récit avec elle par la méthode de l'écoute active sans porter quelque jugement que ce soit, car ce n'est pas notre rôle, nous sommes neutres relativement aux discours

idéologiques, spirituels ou se considérant comme tels. Nous n'avons pas de position par rapport à ça mais nous avons à écouter activement le récit de la personne. Avec elle, nous parcourons ces 13 indicateurs qui sont pour certains complémentaires – ils ne doivent pas être tous présents, c'est juste un canevas que nous allons parcourir ensemble - pour voir si effectivement, dans son récit, nous observons des indications d'un caractère nuisible dans l'activité d'une organisation.

Je ne vais pas vous faire l'affront de parcourir les 13 indicateurs que vous nous avez fournis. La commission porte sur les abus sexuels. Revenons sur cet aspect-là en particulier. Il faut savoir que cet indicateur est rarement tout seul. Il est souvent accompagné d'un recrutement trompeur ou abusif. On n'a pas dit à la personne lors de son adhésion à l'organisation que sa philosophie était basée sur le yoga tantrique et que des activités sexuelles se développeraient.

Le mot "manipulation mentale" est délicat à traiter et les sources scientifiques ne sont pas unanimes sur la question.

Mais on va peut-être amener la personne à avoir des activités sexuelles non consenties. Elle le dira après, mais au moment même, elle est dans un cercle de pensée qui tourne sur lui-même et la personne n'a pas toujours conscience d'être en train, ni plus ni moins, d'être manipulée. Qu'il s'agisse de mauvais traitements physiques ou mentaux – cela tombe sous le sens, puisque nous parlons précisément ici d'abus sexuels –; de violences – notamment sexuelles, je l'ai dit –; de privation de soins médicaux adéquats.

Nous y reviendrons peut-être par après, mais généralement, plus d'un indicateur se retrouve repris dans le récit des personnes. C'est à travers le récit que nous allons, à chaque point, trouver des illustrations qui vont permettre à la personne d'elle-même remplir ces différents points et, peut-être, aboutir à une plainte si elle le souhaite. À notre échelle de CIAOSN, l'objectif de la plainte n'est pas là. L'objectif du CIAOSN est d'informer; Centre d'information et d'avis sur les organisations sectaires et nuisibles, ce n'est donc pas un organe qui a pour vocation à prendre les personnes et les amener devant un avocat, loin de là.

Qui sont nos demandeurs? Le petit CIAOSN, qui actuellement compte sept personnes, ce petit centre a à peu près 62,72% du public qui vient le retrouver et qui lui pose des questions sur des organisations qui ont des vocations spirituelles, religieuses ou se considérant comme telles. À notre petit échelle, nous estimons que nous sommes une forme de petit thermomètre de la

société qui nous remonte des questions, parfois – même souvent – des inquiétudes, c'est parfois la personne qui est elle-même dans une organisation mais c'est plus rare. Généralement, c'est le premier cercle familial et amical des personnes qui vont s'enquérir d'informations et de voies de recours, pour essayer de trouver et voir comment réagir.

Généralement – j'ai envie de dire dans 99,999 % des cas – les personnes sont extrêmement émotionnelles, sont au bout d'un petit chemin qu'elles ont déjà parcouru, soit auprès des autorités – police, sécurité –; d'envoi de mails... Ils arrivent avec leurs petites mains toutes agitées et ils sont déjà très fatigués.

Je reviendrai après sur le profil des demandeurs du centre. Vous voyez que la large majorité des demandeurs, c'est le public, c'est vous et nous, les personnes de la rue. Nous avons essayé d'en faire un profil et nous nous sommes rendus compte que le profil socio-économico-psychologique n'existe en fait pas. Nous avons autant de néerlandophones que de francophones, autant de femmes que d'hommes, et tout ça. Nous nous rendons compte que nous avons peu de jeunes – j'y reviendrai également.

Nous avons développé des synergies – quand je dis des synergies, il s'agit plutôt d'interactions – pour obtenir des relais les plus rapides possible quand les personnes devant nous nous posent des questions très précises et qu'en réalité, la réponse à ces questions se trouvent ailleurs, auprès d'autres autorités. Nous avons donc fait un travail de recherche auprès d'autorités publiques: la police, la police locale, les différents SPJ, etc. Nous avons quelques relais qui nous réceptionnent régulièrement les questions et pour lesquels on espère que le public trouve directement et rapidement la bonne personne pour obtenir – pas la bonne réponse, parce qu'il n'y en a pas de bonne – une écoute qui lui évitera de se perdre dans des méandres longs et fastidieux, désespérants pour le public.

Voilà pour les demandeurs. Puisqu'on ne peut pas faire de liste, on peut au moins essayer de faire des gros registres de types de questions qui nous sont soumises. La vaste majorité des questions qui nous sont soumises proviennent de questions portant sur des organisations issues très largement dans la définition du protestantisme. C'est très rapidement suivi par des questions sur des organisations spirituelles, religieuses ou se considérant comme telles qui ont aussi des déclinaisons de type bien-être, c'est-à-dire du coaching de vie, de l'accompagnement pour trouver le bonheur en ouvrant... en faisant des exercices physiques ou psychiques réguliers, des

choses comme ça; pour gérer le stress; pour devenir très riche très vite, par exemple.

On pourra se poser la question de savoir pourquoi il n'y a pas plus de représentations ou de questions sur un certain type d'institutions plutôt que d'autres. Il est aussi possible que les personnes ne viennent pas chez nous pour trouver des réponses parce qu'elles les trouvent ailleurs.

Il existe aussi d'autres institutions plus à même de répondre à des questions relatives à l'Église chrétienne orthodoxe... Il y a d'autres possibilités.

Nous réceptionnons assez peu de questions sur l'Islam mais d'autres institutions à Bruxelles ont pour vocation d'y répondre et d'accompagner. C'est une interprétation du fait que nous avons très peu de questions sur ces domaines-là.

Nous ne faisons aucune différence entre cultes reconnus ou pas. Cela n'a aucune importance pour nous. Nous sommes là pour fournir de l'information sur un questionnaire relatif à une organisation précise et si elle s'illustre par des activités qui pourraient rentrer dans une analyse de dérives sectaires.

Une des toutes premières conclusions que je vous sou mets déjà c'est que tous les écosystèmes, sans exception, philosophique, religieux ou se considérant comme tels, sont susceptibles de dériver.

Pour cela, j'utiliserai un acronyme assez osé. Il ne provient pas de l'analyse des organisations religieuses mais bien des services de sécurité: quelle est la motivation des organisations des associations à dériver? Cela revient toujours à la même chose en fait. La motivation c'est qu'il y a un moyen, que vous avez le pouvoir pour le faire: c'est l'égo.

C'est la dernière lettre de MICE. Soit parce que vous en savez suffisamment sur la personne ou le groupe de personnes et que par ce biais-là vous parvenez à l'empêcher de quitter une organisation.

La personne est compromise à l'intérieur. Il y a des photos, on sait. Si elle quitte l'organisation, elle pourrait ne plus jamais voir le reste de sa famille etc.

L'idéologie est là: dans la conversation que vous avez avec les membres, idéologiquement, vous parvenez à convaincre les personnes que leur salut se trouve dans cette organisation.

Une dernière motivation est le M de MICE: l'argent. C'est aussi une motivation pour garder des

membres, dévier et gagner ou justifier la perpétuation d'une organisation. À travers cet acronyme qui ne provient pas de l'analyse des organisations religieuses mais des organisations sécuritaires, MICE, on le retrouve à tous les étages au CIAOSN.

Le "I" je l'ai mis en jaune parce que nous ne traiterions aucune autre organisation que celles qui sont spirituelles, religieuses ou se considérant comme telles donc le "I" doit toujours être présent et est toujours de type spirituel, religieux ou se considérant comme tel.

Je dois en arriver aux constats que nous avons fait: nous avons 25 ans d'expérience. Les besoins du public en information concernant les organisations spirituelles, religieuses ou se considérant comme telles n'ont pas faiblis, pas même une fraction de seconde.

Tous les jours nous recevons des demandes. Tous les jours quelqu'un vient avec son récit, ses inquiétudes, s'informer (puisque centre d'information) et chercher des réponses mais souvent de manière fébrile. Les demandeurs sont extrêmement bouleversés.

Nous avons tenté de dresser un profil. On n'y parvient pas. Ça dépend des saisons, des mois. On ne sait pas pourquoi certains mois il y a plus d'hommes ou de femmes.

On constate et sans doute à cause de l'architecture du CIAOSN, que nous recevons peu de demandes d'adolescents, de jeunes alors que lorsqu'il a été créé, un des points prioritaires à la création du centre du CIAOSN était précisément la protection des mineurs contre les dérives sectaires.

C'était la priorité qui nous avait été donnée.

Comment pouvons-nous informer plus rapidement un public plus jeune? Ce serait d'avoir un nouveau website, mais notre website date de 2008, il a été fait de deux bouts de bois par notre secrétaire et nous sommes dans l'attente que le SPF Justice nous donne l'opportunité de faire un nouveau website. Nous essayons, par exemple, de... Nous avons une des plus grandes bibliothèques sur le thème de la dérive sectaire en Europe, c'est un bijou de connaissances, les gens viennent. Nous sommes reconnus dans le monde entier pour cette bibliothèque et nous n'arrivons pas à la mettre sur le système Unicat, le système universitaire où les chercheurs pourraient accéder directement aux connaissances dont nous disposons au centre. On pousse. On va y arriver, mais... C'est aussi une manière pour nous de répondre à la situation qui est la nôtre et de dire: "Le centre doit pouvoir

toucher des personnes plus jeunes et là, nous n'y parvenons pas trop".

Nous faisons aussi le constat de l'évolution des questions qui nous sont posées et des organisations sur lesquelles les questions nous sont posées. On vient d'organisations qu'on pourrait qualifier de structurées classiquement, sous forme d'ASBL, comité de direction, secrétaire, trésorier, petite documentation sortie annuellement, des choses comme ça. Ça, c'est clairement le type d'organisation pour laquelle on nous posait des questions il y a.... j'ai envie de dire 25 ans. Ces organisations se sont modifiées. On observe maintenant des structures organisationnelles très souples. Elles sont locales, régionales, internationales. Elles sont très flexibles et adaptatives. Cela veut dire que nous, qui devons trouver de l'information sur ces organisations, éprouvons de plus en plus de difficultés à rassembler de l'information. Quand quelqu'un nous pose une question sur une organisation en disant qu'il voudrait témoigner d'une dérive éventuelle, je ne sais pas à qui l'imputer car on ne sait pas retrouver de l'info sur l'organisation en question.

Ce qui m'amène à parler d'une troisième forme d'organisation – je vous assure que c'était vraiment sur le slide avant de partir, mais je dois vous le dire oralement, je ne sais pas où est parti le texte – pour laquelle nous sommes sollicités, des organisations qui sont de plus en plus virtuelles. L'abus sexuel derrière, il n'est pas, lui, virtuel – quoique, on va y arriver. Mais l'organisation sur laquelle ou dans laquelle quelqu'un s'est investi ou est devenu membre, elle, est virtuelle. Donc, quand vous avez des personnes qui font des déclarations en ligne, que les personnes se rassemblent dans un garage ou dans un salon, à Bruxelles ou ailleurs, payent par PayPal la communication d'une organisation en question pour pouvoir entendre les prédications, et qu'à la toute fin ces personnes commettent, ou que nous avons des indications qu'elles auraient pu commettre un certain nombre d'actes, on ne sait pas très bien où imputer ou bien dire de quel type d'organisation il s'agit, puisqu'on ne sait même pas où elle se trouve physiquement, réellement.

Je vais vous parler d'un quatrième type d'organisation – même si nous n'avons pas de témoignage à ce stade – mais nous trouvons très utile de vous en parler, peut-être pour la première fois; les organisations qui se développent dans le metaverse et qui sont des organisations tout à fait virtuelles avec des personnes qui participent de manière virtuelle. Nous avons eu un premier cas de plainte pour viol d'une personne qui s'est vu l'avatar violé dans le metaverse. C'est une discussion qu'il faudra peut-être avoir plus tard. Je

ne sais pas qui est derrière l'avatar, il peut s'agir d'avatars de mineurs d'âge. Ce côté infractionnel n'est pas encore très connu et je dois dire qu'il nous tracasse énormément parce que nous avons les premiers signaux qui nous parviennent. Ce sera certainement pour une autre occasion.

Ce qui nous revient du public, quand ils viennent partager leur récit avec nous, leur perception est que les procédures pénales sont longues, difficiles, inatteignables et ils se sentent perdus. Il y a une réelle perte de confiance dans les institutions, à dire vrai.

On s'est demandé quelle était la perception du public par rapport au CIAOSN. La perception était quelque chose d'un peu polymorphe, intermédiaire, qui est un peu des institutions publiques mais pas tout à faire et pas de la police; quelque chose d'un peu différent qui est un lieu où on peut déposer son récit et dans ce récit apparaît une réelle perte de confiance.

C'est sûr que nous allons le plus possible encourager à ce qu'il y ait un dépôt de plainte, parce que s'il n'y a pas de plainte, il n'y aura pas d'action. S'il n'y a pas d'action, il n'y aura pas de modification, et s'il n'y a pas de modification, tout le monde est perdant, la société dans son entièreté. Mais il faut reconnaître que là, il y a un très gros problème de perception en tout cas. Peut-être faut-il une meilleure communication. On est allé vers une approche plus administrative au CIAOSN pour, justement, permettre une meilleure communication sur les signalements qui nous parviennent et pour lesquels nous sommes obligés – ce sont les deux fameux articles – de transmettre l'information aux autorités belges ou étrangères compétentes. C'est en fait notre manière à nous de faire de la prévention. Si on transmet le plus rapidement possible aux autorités dites compétentes l'information qui nous a été communiquée et qui sont des indications d'infractions, en principe – on espère, en fait – que les autorités publiques compétentes se saisissent de ces dossiers.

Nous faisons évidemment aussi des recommandations – on en parlera après – aux autorités publiques. Je vous ai parlé d'informer le public le plus jeune. Quand le public prend contact avec le CIAOSN, dans 35 % des cas, nous allons avoir une, deux ou trois entrevues avec la personne qui demande de l'information parce qu'elle souhaite être entendue. Il y a un énorme besoin. Je dis 35 %, on est très peu et il nous manque des analystes néerlandophones. Nous sommes sans néerlandophone depuis trois ans. Cela veut dire aussi que ces personnes ne sont pas reçues dans leur langue. On fait ce qu'on peut, mais probablement que ce chiffre de 35 % pourrait

être très largement supérieur si les personnes adéquates étaient en place pour pouvoir entendre, réceptionner les problématiques dont les personnes estiment souffrir.

Je précise "estiment " car lorsque les personnes prennent contact avec le centre, nous ne les traitons pas comme des victimes. Nous n'en savons rien. Nous n'en avons pas le pouvoir. Nous n'avons pas d'indication et n'avons pas ce mot-clé à poser. Nous l'avons sous la forme de demandeur.

Vous êtes demandeur d'information? Nous ferons tout pour trouver l'information qui vous permettra de trouver votre chemin dans ces méandres.

Le fait qu'il y a peu ou pas d'organisations d'aide psychologique spécialisée dans la dérive sectaire fait l'objet d'une recommandation récente du CIAOSN. S'il doit y avoir un fil conducteur, c'est celui-là. Le discours est chaque fois le même.

On vient avec son récit qui est à 99,9% douloureux. La situation est difficile. Nous n'avons pas vocation de faire de l'aide psychologique. Nous sommes là pour informer sur les possibilités existantes pour aller en justice etc.

Il doit y avoir un relais pour que les personnes puissent déposer leur récit d'une autre manière afin d'en gérer le post-trauma avec des personnes adéquates et qui ne font que ça et non pas de s'y connaître sur les organisations, ou de savoir s'il y aurait moyen de modifier à l'intérieur de l'organisation ceci ou cela. C'est très important.

Quand nous avons un groupement particulier qui est venu, nous avons reçu un nombre assez important de témoignages de personnes qui proviennent de cette même organisation, on s'est rendu compte que la plupart racontaient pour la première fois leur récit d'abus sexuel alors que l'une était pensionnée, l'autre... Une première fois dans leur vie!

Est-ce que le personnel du CIAOSN est le plus adéquat pour réceptionner ces récits? Dans une certaine mesure oui puisque l'information qui nous a été transmise a permis d'identifier toute une série de traits de cette organisation sur lesquels l'on pourrait enquêter ou bien les modifier.

Le récit en tant que tel doit être déposé ailleurs que chez nous. Ailleurs que chez nous, mais avec notre accompagnement pour amener la personne vers l'aide psychologique la plus adéquate le plus rapidement possible. Cela doit se faire très très vite et nous n'avons quasiment plus de relais. C'est important! Car s'il n'y a pas d'endroit, ils restent avec ce poids. Concernant ce poids, je vous lirai un

certain nombre de traumas relevés, dont il faut que nous parlions quand même.

Il reste d'autres problématiques. Quand on a une mission d'information, il faut pouvoir la trouver. Nous sommes dans les limites de la recherche. L'information, il y a 25 ans, était disponible dans *Le Moniteur*, sous la forme d'ASBL. Tout cela n'existe quasiment plus. La plupart des organisations ne se forment plus de cette manière-là. Nous éprouvons de plus en plus de difficultés à rassembler de l'information, par exemple pour pouvoir rédiger une fiche sur une organisation en particulier. Je vous ai parlé des limites de la recherche mais *quid* aussi du fait que l'information est disponible à un moment donné sur les réseaux sociaux ou internet et... disparaît tout d'un coup. Les personnes qui s'informent sur internet, par exemple sur Facebook, du jour au lendemain, voient l'information disparaître. Que fait-on avec ce type d'information? Qu'est-ce que ça vaut? Ça nous amène à la difficulté de localiser les acteurs. Ils sont en ligne, ils sont quelque part, comment fait-on? Il va falloir que l'on trouve une solution par rapport à ce problème parce que si l'on veut imputer des responsabilités, il faudra bien qu'on les retrouve, ces organisations.

Je vais terminer en vous parlant des témoignages. Les témoignages que nous recevons sont des témoignages, des récits déposés auprès de nous. Nous n'avons pas pour vocation de critiquer ces récits, de dire qu'ils sont vraisemblables ou invraisemblables. Ce n'est pas notre travail! Notre travail est de réceptionner le récit et d'informer la personne sur les possibilités qui pourraient exister. Si dans ce récit, il y a des indications de dérives, que ces dérives soient entendues par les autorités compétentes!

Oui, mais lesquelles?

Quand les personnes arrivent chez nous, elles ont déjà parcouru le chemin de la police locale, de la plainte, de trouver un avocat, d'essayer d'expliquer leur parcours. Or, les personnes en face d'elles ne comprennent pas toujours qu'elles proviennent d'une organisation X et que cette organisation X a un fonctionnement interne spécifique. Par exemple, qu'elle aurait une cour ou un tribunal intérieur à l'organisation et que seuls les hommes sont représentés dans ce tribunal intérieur et que par conséquent, les enfants mineurs d'âge qui auraient subi des abus doivent se défendre devant un tribunal intérieur à l'organisation. Si vous devez déjà expliquer tout cela quand vous allez au commissariat, le commissariat est dénué, il n'y arrive pas très souvent. C'est en tout cas la perception qu'en ont les personnes quand elles viennent chez nous, qu'elles nous disent: "j'ai déjà

fait beaucoup, beaucoup, beaucoup, beaucoup, beaucoup de chemin avant d'arriver à vous".

Je vous disais qu'on avait des capacités de recommandation. Il y a donc information, avis et recommandation. La recommandation la plus récente que nous ayons produite au CIAOSN est une recommandation qui invite – nos recommandations sont des invitations – les autorités compétentes à se saisir de la problématique de l'aide aux personnes, de mettre en place et de financer aussi vite que possible des services d'aide psychologique spécialisés dans la matière de l'emprise sectaire.

Nous avons parlé du modèle du SAVECS, on ne vous connaissait pas encore très bien à ce moment-là, ou de SAS Sekten qui sont des organisations volontaires de personnes qui se sont mises à disposition pour entendre et aider très rapidement les personnes qui souhaitent sortir d'une organisation ou qui avaient vécu des traumas à l'intérieur d'une organisation spirituelle, religieuse ou se considérant comme telle.

L'analyse du CIAOSN et de dire qu'il semble quand même y avoir une spécificité à l'exercice de sortir d'une organisation ou de pouvoir exprimer ce que l'on a vécu au sein d'une organisation fermée et que l'accompagnement psychologique, l'aide psychologique spécialisée en la matière nous paraît s'imposer et le plus rapidement possible.

Le 30 novembre 2018, le CIAOSN a également produit une recommandation concernant la transparence au sein des groupes religieux et philosophiques et la protection des mineurs contre les abus sexuels en particulier.

Nous avons également émis une recommandation en 2018 sur la propagation organisée d'options polarisantes à motifs religieux via les médias sociaux.

Ces trois points rejoignent très fort les constats que nous avons effectués à travers les travaux menés. Mais ces travaux sont menés parce que nous recevons entre autres les témoignages des personnes.

Nous avons rédigé à un moment donné *Les jeunes faces aux dérives sectaires*, des dépliants qui sont susceptibles d'aider ou d'accompagner des jeunes dans leurs démarches éventuelles. Il faut toutefois se rendre compte avec la formulation du CIAOSN tel qu'il est avec notre site web, notre absence des réseaux sociaux, le fait qu'on ne parvient pas à mettre à disposition le savoir qu'on a au milieu universitaire ou dans les recherches, que nous sommes un peu, et même plus qu'un peu, limités

dans les actions que nous pouvons entreprendre.

Dénonciation d'abus spirituels et/ou sexuels sur mineur, sur majeur ou virtuels. Jusqu'à présent on parle d'abus sexuels, mais pour nous, dans les témoignages qui nous parviennent, ce sont les deux premiers. Le virtuel, c'est quelque chose qu'on voulait déjà vous glisser un peu dans le creux de l'oreille parce que ça se profile. Je vous disais qu'on avait les premières indications pour ce qui est d'abus virtuels. Que sont ces témoignages? Ce sont des témoignages sur des personnes qui étaient mineures d'âge ou qui sont majeures. Dans les deux cas, c'est vrai, ça revient vers nous et les personnes reviennent systématiquement sur le fait qu'elles ne sont pas reconnues en tant que telles. Ce n'est pas le CIAOSN qui peut permettre la reconnaissance du statut de victime, nous avons une reconnaissance de statut de demandeur d'information.

C'est bien aussi, c'est un bon début, on peut aiguiller – et on le fait très très rapidement – le plus vite possible, pour que les personnes n'attendent pas trop longtemps une réponse à leurs questions. Or, cette non reconnaissance du statut de victime c'est le fil conducteur qui guide les personnes jusqu'à nous.

Je reviens à la justice interne à l'organisation, que j'ai évoquée précédemment.

Une personne dit, en tant que mineur d'âge, avoir subi un abus sexuel. Elle doit se présenter devant la justice interne de l'organisation spirituelle, religieuse ou se considérant comme telle dont elle-même, en tant que mineur d'âge, et ses parents sont membres. Si la personne subit un abus sexuel et se présente devant une justice interne à l'organisation qui ne lui donne pas, déjà, le statut de reconnaissance d'avoir subi une infraction grave, on est déjà avec le premier début de la double peine.

La capacité des personnes à sortir d'une organisation fermée spirituellement – qui tourne sur elle-même dans son savoir, ses connaissances et dans ses références – et à aller vers l'extérieur, qui est pour la plupart du temps dessiné et clamé comme étant une représentation du mal, et la probabilité d'aller se présenter à la police quand on est mineur d'âge accompagné d'un parent ne sont pas très élevées si vous êtes en plus dans une organisation qui donne elle-même une hiérarchie de qui peut être cru.

Cette hiérarchie, je vais lui donner le nom de Dieu mais il y a vraiment toutes sortes d'autres noms qui pourraient être donnés: l'entité supérieure, puis il y a l'homme, il y a la femme, il y a l'enfant et puis le

chien. Si l'enfant qui est abusé s'en ouvre auprès de sa maman et que la maman elle-même n'est pas, en fait, en position dans l'organisation d'être crue, puisqu'elle est un être inférieur – nous avons une citation à un moment donné disant qu'elle ne faisait pas partie de la Création; les pigeons faisaient partie de la Création mais la femme était une erreur. À partir de là, comment la maman peut-elle endosser, prendre avec elle le récit de son enfant – pour autant qu'elle y croie? Si elle y croit, mais qu'on lui dit: "Attention, hein! Si vous le répétez trois fois de suite, ça fait de la calomnie!" Et si vous calomniez l'organisation, vous pourriez en être exclue. Si vous êtes dans un écosystème qui observe le monde de manière duale, c'est-à-dire "Moi, je suis dans l'organisation qui a vu la lumière et je suis bien guidé, le monde extérieur est veule, sale, mauvais", pourquoi iriez-vous à l'extérieur prendre le risque de dénoncer? C'est un peu la quadrature du cercle. Si en plus, pour pouvoir témoigner dans la justice interne de l'organisation il vous faut produire deux témoins du viol, il est certain que c'est une difficulté majeure.

Il y a toutes sortes de choses qui nous sont apparues. Des personnes sont venues témoigner en disant: "Moi, on m'a expliqué que les relations sexuelles qui m'étaient demandées c'était en fait une relation..." Je ne sais pas si je le dis dans le bon ordre "amour-amitié" ou amitié-amour, je ne sais plus. Vous devez pratiquer, laissez-vous faire parce qu'en fait, à travers l'acte sexuel que nous allons faire, c'est Dieu ou l'entité supérieure qui vous parle. On est peut-être dans un abus spirituel – je ne sais pas si cette catégorisation existera un jour, ils en parlent en France – pour amener à commettre un acte que vous n'auriez pas commis si vous aviez tous les éléments en main directement.

Nous avons eu des personnes qui sont venues dénoncer le fait qu'elles avaient connaissance de mineurs d'âge qui ont dû avorter suite à des relations sexuelles non consenties ou bien de mettre leur enfant à naître à l'adoption.

Nous avons des difficultés au centre à pouvoir expliciter l'ensemble des éléments qui composent l'abus de faiblesse. Nous présentons régulièrement cet article de loi comme un outil aux personnes qui viennent nous voir, mais l'établissement de l'abus de faiblesse reste un exercice perçu par les demandeurs comme étant très difficile.

Nous avons eu des personnes qui ont témoigné longuement de problèmes psychiatriques, tentatives de suicide, mutilations, scarifications, tatouages, replis sur soi, psychoses parce que la personne estimait ne pas être à la hauteur de ce

que Dieu (ou la divinité ou l'être supérieur) était d'après elle en train de lui demander.

Je reviens sur l'absence d'accompagnement psychologique post-traumatique, mais aussi médical. Des personnes sont soustraites à l'aide médicale. Une organisation a refusé qu'une personne violentée se présente devant les organes médicaux (médecins et en particulier des psychiatres) parce que dans leur perception du monde, la psychiatrie est vue comme un exercice relevant de Satan. Les personnes étaient donc soustraites à l'aide médicale par l'ensemble de ce groupement.

Autre chose qui revient très fort est la prescription des faits. Les personnes viennent quand même témoigner chez nous en disant leur besoin d'être entendues parce que c'est une forme de reconnaissance, mais elles viennent et parlent de faits déjà prescrits. Elles se sentent extrêmement peu reconnues.

Il y a des organisations qui réagissent à ce que nous faisons. Actuellement nous sommes condamnés en première instance suite à une plainte de l'organisation des Témoins de Jéhovah lors de notre dépôt de recommandation sur la transparence des organisations. Nous sommes en appel. Or, depuis, nous ne recevons plus de témoignages à partir de cette organisation.

Des lobbies essayent régulièrement de nous intimider en disant que nous faisons de l'ingérence dans la liberté de croyance. Non! Nous ne faisons pas cela! Les personnes qui souhaitent sortir de l'organisation ou témoigner de ce qu'ils y ont vécu sont généralement traitées d'apostats. Du fait de cette apostasie, les lobbies se chargent alors de décrédibiliser les témoignages de ces personnes qui tentent de trouver des moyens de communication sur ce qu'ils ont vécu.

C'est un peu dense. J'en suis désolée.

N'hésitez pas à nous poser des questions. Je suis consciente d'être très dense et suis désolée de ne pouvoir détailler davantage.

Je vous présente le président du CIAOSN.

De **voorzitster**: Dank voor uw toelichting. Hebben de collega's eventueel vragen?

Sophie Rohonyi (DéFI): Merci beaucoup pour votre exposé. Je pense qu'il était plus que nécessaire de mettre le focus sur cette dimension sectaire dont on parle beaucoup trop peu malgré l'emprise que ces sectes peuvent avoir sur les personnes et les conséquences parfois ad vitam

qui peuvent en découler. J'ai une petite question très concrète à vous poser.

Merci pour les recommandations, les constats qui en ressortent. Par exemple, vous mettez en avant la difficulté d'application de la loi sur l'abus de faiblesse. Je voulais simplement savoir de quel ordre étaient ces difficultés, si ce sont des difficultés qui sont liées aux délais endéans lesquels on doit porter plainte, si c'est dû à la difficulté de la charge de la preuve et aussi si vous avez l'impression qu'aujourd'hui, la justice tient suffisamment compte des différents facteurs de vulnérabilité d'une victime, en particulier lorsqu'il y a différents facteurs qui s'imbriquent, en raison de l'âge, d'un éventuel état dépressif par rapport à ce que la victime aurait vécu et par conséquent, voit dans cette secte une réponse à tous ses problèmes; éventuellement un handicap ou une déficience mentale, donc avez-vous vraiment l'impression qu'aujourd'hui la justice est à même de tenir suffisamment compte de cette vulnérabilité sans que toute cette charge de la preuve repose uniquement sur les épaules de la victime?

Kerstine Vanderput: Dans les outils qui sont présentés aux demandeurs d'information au centre, la loi sur l'abus de faiblesse est régulièrement présentée comme une possibilité d'action, notamment parce qu'elle comporte un des critères – il y en a huit – qui est qu'il faut que l'organisation, dans notre cas spirituelle, religieuse ou se considérant comme telle, ait eu connaissance de la faiblesse de la personne.

Nous conseillons donc régulièrement aux demandeurs d'envoyer un courrier à l'organisation en leur signalant que la personne XYZ serait, d'après votre propre interprétation donc, en état de faiblesse. Vous informez à ce moment-là l'organisation en disant: "Attention, je vous signale, donc vous ne pourrez pas dire après que vous n'étiez pas au courant". Ça, c'est pour essayer de résoudre l'une des sept ou huit caractéristiques.

Il y a aussi le fait que toutes les personnes, quand elles arrivent, ne sont pas encore prêtes à voir s'il faut porter plainte. Je pense que la première étape de la personne, c'est de déposer son récit quelque part, c'est de s'informer sur les possibilités. Ça vient en même temps, à dire vrai. Mais il est important, quand la personne vient déposer un récit, que les personnes qui l'écoutent aient une connaissance de l'organisation dans laquelle se trouverait la personne ou sur laquelle porte la question, parce que sinon, dans le récit que vous traversez, vous devez en plus expliquer les particularités de l'organisation sur laquelle vous posez des questions.

Je ne sais pas si ça répond tout à fait à votre question. C'est un des outils, mais c'est rarement directement avec ça que nous commençons. Pour ce qui est de l'abus de faiblesse, on a fait rapidement une petite étude pour voir dans quel cadre en réalité l'abus de faiblesse était utilisé. À notre grande surprise, il l'est principalement dans le cadre des successions. Évidemment, ce n'est pas tout à fait là que nous nous trouvons.

Je vous ai parlé de la reconnaissance, c'est trouver un endroit où pouvoir déposer, parfois on sait que les faits sont prescrits mais on veut quand même déposer son récit. Il s'agit d'être entendu "J'existe, alors, il y a des oreilles qui m'écoutent, qui ne me jugent pas. J'existe". Que la personne qui, enfin, existe puisse se voir offrir un certain nombre d'outils, ça c'est quand on quitte les *emergency*, où ils arrivent: "Waa", etc. ou bien d'autres arrivent – je ne dirais pas plus sereins – en ayant fait leur chemin et ils savent déjà qu'à leurs yeux en tout cas, ça n'aboutira pas comme ils l'entendent. Je ne sais pas si j'ai répondu à votre question.

Nous avons relevé les traumatismes auxquels nous avons eu affaire et les avons énumérés sans ordre particulier. Je ne sais si une hiérarchie est à donner à tout cela car, vous le verrez, certaines personnes sont plus faibles que d'autres.

- Demandes d'avortement suite à abus sexuel.
- Témoignages de mariages forcés à la suite d'un abus sexuel.
- Témoignages de traitement anti-homosexuel (thérapies de conversion pour lesquelles le centre avait rédigé une fiche).
- Volonté de suicide: je ne suis pas à la hauteur de Dieu, je n'existe pas, je ne suis rien.
- Traitement d'un enfant autiste au sein d'une organisation fermée. Cet enfant était en garde partagée une semaine sur deux. Un des parents faisait partie de cette organisation fermée, une organisation apocalyptique. Elle préconisait la fin du monde et quand l'enfant allait chez son papa, il pensait devoir sauver son papa parce que la fin du monde était pour le lendemain.
- Isolement social.
- Sentiment d'abandon et désespoir.
- Visite gynécologique organisée par les parents pour reconnaître la virginité de leur enfant mineur à la suite d'une expérience au sein de l'organisation fermée.
- Traitements violents et dégradants intrafamiliaux.
- Prescription des faits, j'en avais parlé.
- Le "*Backtrack*". Le souvenir, la souffrance est trop forte pour témoigner. Les personnes sont venues, ont pris contact avec le centre, ont déposé une partie de leur récit. La procédure au centre est la rédaction d'un rapport de l'intervention, ce qui permet à la personne de se relire. Elle a ainsi un

outil pour déposer plainte par après et trouver un avocat et cela lui permet de ne pas devoir répéter son récit. Cette procédure est très longue car la personne doit être d'accord avec son récit. Des personnes, après relecture, trouvent la situation tellement insupportable qu'elles ne veulent plus continuer. C'est un *backtrack*. Elles reviennent parfois mais pas toujours.

- Pas de relais d'aide psychosociale spécifique aux organisations.

- Négligence parentale ayant conduit à la non-prise en charge de problèmes médicaux et/ou à son aggravation. On a eu le cas d'une personne qui avait été frappée à coups de tisonnier et son oreille avait été atteinte. Elle n'a pas pu se rendre chez le médecin. Les parents n'ont pas accepté de traitement médical. C'était une procédure qui précédait le viol.

Bien sûr qu'il y a des organisations spirituelles ou religieuses ou qui se considèrent comme telles qui disent dénoncer les faits systématiquement lorsqu'elles en ont connaissance. C'est peut-être cela la piste juridique.

Je voulais partager cela avec vous.

À titre personnel, je voulais vous dire que les personnes qui se présentent au centre sont des personnes dignes. Elles ont énormément de courage. Ces gens sont très forts. On ne s'en rend pas toujours compte mais le fait de déposer son récit, de se donner la peine de se mettre sur son 31, de prendre le train et de se préparer plusieurs jours à l'avance pour parvenir jusqu'à nous et être reçu afin de déposer son récit et puis sortir bouleversé – une personne ne pouvait plus marcher! – ce n'est pas rien. Or, nous ne sommes pas un centre d'aide psychologique mais bien un centre d'information. Imaginez le travail qui reste derrière à abattre!

De voorzitter: Ik heb nog twee vragen gekregen van de experten die ons bijstaan. U hebt een hele reeks aanbevelingen getoond in uw presentatie. Zijn dat alle aanbevelingen of is die lijst nog onvolledig?

Kerstine Vanderput: Les recommandations du CIAOSN sont avalisées par le conseil d'administration. J'ai cité les trois recommandations majeures qui ont été produites et votées par le conseil d'administration. On pourrait peut-être envisager d'autres recommandations au sein du CIAOSN mais ici, le fonctionnement du centre fait que toutes recommandations passent par l'aval du conseil d'administration et ce sont celles qui ont été reprises ici.

De voorzitter: In 2018 is er dus nog een

aanbeveling in het kader van seksueel misbruik gemaakt?

Kerstine Vanderput: Oui.

De **voorzitster:** Zijn er nog andere, recentere aanbevelingen gemaakt?

Kerstine Vanderput: Non.

De **voorzitster:** Ik heb ook nog een tweede vraag. U zei daarnet dat verjaring wel degelijk een probleem is. Als mensen bij uw diensten aankomen, wie beslist er dan dat de feiten verjaard zijn? Wordt dat bij jullie beslist? Wanneer mensen bij u komen met feiten die nog niet verjaard zijn, stuurt u de betrokkene dan door naar justitie?

Kerstine Vanderput: Nous avons des cas où les personnes elles-mêmes disent que les faits sont prescrits. De toute manière, il y aura le rapport des interactions que nous aurons eues avec cette personne, elle aura donc un document comme quoi elle est venue consulter le CIAOSN, qu'elle est entrée en interaction et qu'elle a éventuellement obtenu toute une série de suggestions ou de pistes de travail. C'est une première chose. Nous n'avons pas à présumer de la prescription. Nous estimons qu'il appartient au domaine de la justice de faire cet exercice.

Nous encourageons donc systématiquement les personnes à tout de même y aller et à envoyer leur témoignage dans le système judiciaire, parce que nous n'avons pas à présumer ce qu'il y a dans les dossiers, et il y a la séparation des pouvoirs. Nous sommes un centre indépendant et nous n'avons, je pense, à faire ça.

Pour répondre à la deuxième partie de votre question, nous effectuons un signalement. Mettons que nous ayons un cas récent de pratiques tantriques (c'est du yoga sexuel). Dans ce qui nous parvient, nous avons des indications infractionnelles. Nous avons directement rédigé des signalements à destination des autorités belges compétentes. Ici, en l'occurrence, c'est à destination du parquet. Nous n'avons pas gardé cette information pour nous, bien évidemment.

De **voorzitster:** Bedankt. Zijn er nog andere vragen?

Ben Segers (Vooruit): Hartelijk dank voor de presentatie.

Ik sluit me eerst een vooral aan bij de voorgaande vragen. De aanbeveling van 30 november 2018 bijvoorbeeld, vind ik niet meteen terug op de website. Kan dat?

Kerstine Vanderput: C'est justement contre cette recommandation en particulier qu'une organisation a porté plainte contre le centre. Mais on la met à disposition. Si vous voulez qu'on vous la communique à nouveau, nous le ferons, mais nous ne l'avons pas mise à disposition de tous sur le site internet pour cette raison-là. Comme, actuellement, il y a une plainte, on ne va pas attiser les foudres inutilement.

Ben Segers (Vooruit): Ik heb de laatste aanbeveling van 26 juni 2023 snel proberen te lezen op de website. Die heb ik dus gevonden. Dan komt dat dus op de website, maar wordt de aanbeveling ook aan de instanties zelf gecommuniceerd? Wordt dat verder opgevolgd? Wat wordt er gedaan opdat er gevolg gegeven wordt aan de aanbeveling en er iets mee gebeurt?

Kerstine Vanderput: On transmet aux autorités compétentes. La liste est déterminée par... Généralement, le Parlement et la commission de la Justice sont destinataires de cette recommandation. On identifie toute une série de destinataires qui sont susceptibles d'avoir une action sur la question. De mémoire, il y a aussi le SPF Santé publique, et toute une série d'autorités. Il est arrivé par le passé de demander un *stand van zaken* du suivi. Parfois, c'est avec succès, et parfois avec un petit peu moins de succès.

Ben Segers (Vooruit): Ik heb nog één vraag. Als ik het goed genoteerd heb, zei u dat er geen of amper meldingen zijn van bepaalde, nochtans grote, godsdiensten. U hebt dat wat toegelicht en als ik u goed begrepen heb, hoopt u dat die mensen elders terecht kunnen. Ik ben daar natuurlijk zeer door geboeid, zeker als het gaat over seksueel misbruik.

Welke conclusie moet ik daaruit trekken? Weet u of zij dan effectief elders terecht kunnen? Indien dat niet zo is, moet u dan niet iets ondernemen om daarvan beter op de hoogte te zijn? Ik beseef dat ik makkelijk praten heb, maar ik wil het u toch voorleggen.

Kerstine Vanderput: Nous n'avons pas de levier par rapport au contenu que les personnes nous soumettent. Il est important, je crois, de savoir que c'est un centre d'information. Nous sommes des fonctionnaires publics, nous n'avons pas de formation d'aide aux justiciables, nous sommes des personnes qui récoltons des informations sur les organisations et, si nous devions, à travers cette récolte, observer dans les témoignages qu'il y a des éléments d'infraction, il faudra transmettre, de par l'obligation en tant que fonctionnaires, ces informations aux autorités publiques compétentes.

On les cherche en permanence: pour chaque signalement que nous envoyons, nous faisons une liste. On a des interactions qui sont très concrètes.

Je me permets de préciser que nous n'avons jamais eu de mineur d'âge qui se soit présenté au centre pour déposer son témoignage d'abus sexuel. Nous avons toujours eu affaire à des personnes majeures qui ont vécu dans leur enfance ce traumatisme, ou qui le vivent en tant qu'adultes. Certains faits, d'après eux, étaient prescrits et nous les avons encouragés à ce que ce soit quand même communiqué aux différents parquets.

L'architecture qui était prévue par la loi pour transmettre les informations, c'est précisément la cellule administrative de coordination. Si le phénomène est plus large, s'il faut des dispositifs différents, s'il faut transmettre autrement, c'est normalement à travers la collaboration que nous avons, de par l'architecture légale, avec la cellule administrative de coordination, qui a son secrétariat à la Sûreté de l'État et qui est présidée par le procureur général de Bruxelles.

Ce sont les outils qui nous ont été donnés. Nous avons un cadre légal, il faut le faire fonctionner.

Daniel Senesael (PS): À mon tour de vous remercier pour la qualité de votre présentation. Il y a peut-être un élément d'information que j'ai mal compris ou interprété. Vous aviez la liste des différentes associations ou structures, bouddhistes... Puis, vous avez parlé de l'islam au sujet duquel il y avait très peu de témoignages. Vous avez expliqué la raison, mais je n'ai pas bien compris.

Kerstine Vanderput: Nous pensons que la plupart des personnes vont au CAPREV. Si des personnes souhaitent de la documentation sur l'islam ou ont un témoignage à apporter, nous pensons que ce n'est pas chez nous qu'elles vont. Nous pensons qu'elles vont ailleurs, et c'est sans doute le CAPREV, ou Bruxelles Prévention et Sécurité à Bruxelles, ou d'autres structures en Flandre. Nous avons vraiment très peu de questions sur l'islam, tout comme sur le judaïsme d'ailleurs. C'est peut-être parce que ce n'est pas perçu comme sectaire, tout simplement.

De **voorzitter**: Zijn er nog andere vragen?

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Merci pour la présentation, qui était très claire. Mon attention a été attirée par le fait que vous devez faire une espèce de travail d'aide aux victimes, ce qui n'est pas votre métier. J'entends aussi que les aspects de communication sont un peu sous-investis et

qu'il faudrait les renforcer.

Pour le premier volet, quel serait votre souhait, s'il y avait une forme idéale? Faudrait-il créer un service de soutien aux victimes qui serait proche de vous, qui collaborerait avec vous, ou plutôt d'autres structures? Comment, selon vous, accompagner au mieux ces personnes?

D'autre part, si on envisage une formule plus légère, est-ce que la présence de personnes issues des services d'aide aux victimes, comme celle que nous recevons ici en audition, serait opportune pour soutenir, pendant ces moments de recherches documentaires, les victimes?

Kerstine Vanderput: Merci pour cette question, qui nous revient souvent, à savoir s'il faudrait intégrer au sein du CIAOSN une aide psychologique, ou pas. Le conseil d'administration et l'histoire des 25 ans du centre montrent qu'il est peut-être préférable que non. À dire vrai, ce sont deux métiers différents et le relais devrait pouvoir se passer. Il est important en effet qu'on puisse aller déposer son récit parfois sans aller plus loin. Tout le monde ne veut pas gérer son trauma de la même manière.

Mais il y a un réel besoin de pouvoir traiter son ou ses traumatismes, surtout qu'ils sont souvent cumulatifs: le premier trauma physique; le fait de ne pas avoir été reconnu au sein de l'entité spirituelle ou religieuse au sein de laquelle on se trouve ou par les parents; et, *in extenso*, vers l'extérieur, quand on se rend à l'autorité de sécurité pour déposer plainte et qu'on n'est pas entendu.

Il y a une cumulation de traumatismes. Je pense que cela devrait être une entité, comme il y avait le SAVECS ou... C'étaient ces entités-là qui entendaient la spécificité de la dérive sectaire, le fait qu'on soit dans une organisation spirituelle, religieuse, se considérant comme telle, mais en circuit fermé, et qu'on essaye de s'extraire de ça avec un sac à dos très précis qui est, ici, l'abus sexuel.

C'est une première chose. Mais la prévention, c'est-à-dire la communication sur le fait qu'il existe des outils: venez chercher ces outils de base, prenons-en connaissance ensemble... Je pense que le CIAOSN, autrement que maintenant en termes de personnel, souhaite continuer à le faire. C'est ce que nous faisons en transmettant aussi très rapidement les informations dont on dispose. C'est une forme de prévention. Il faut que les gens puissent savoir et qu'il y ait d'autres relais pour pouvoir s'informer de base.

Nous entendons avec intérêt, par exemple,

l'expérience relatée par nos collègues ici présents, sur des discussions auprès des jeunes dans les écoles. C'est essentiel de trouver des espaces où il y a une possibilité de discussion sur le sujet. Et ce n'est pas tout à fait quelque chose que nous savons faire. Ce n'est pas le même métier, en fait. Mais cela va ensemble. Et c'est ce qui manque cruellement, en tout cas si en croit les personnes qui nous parlent.

On parlait des écoles, mais les adultes aussi – les personnes qui viennent chez nous sont rarement des très jeunes – en ont besoin. On constate que pouvoir avoir un espace de discussion sur des traumatismes vécus par d'autres et entendre les autres est quelque chose d'important. Au Canada, par exemple, cela fonctionne assez bien, c'est fait en ligne, c'est aussi une possibilité. Mais ce n'est pas notre métier. Mais le besoin est exprimé.

De **voorzitter**: Ik heb nog een vraag namens de experten.

Er staan verschillende geloofsgemeenschappen op uw slides, maar de katholieke kerk als zodanig staat er niet op. Als die mensen naar u komen, verwijst u hen dan systematisch door of vallen zij mee onder het begrip 'sekte'? Het is gewoon een vraag. Ik zeg niet dat ze dat zijn.

Kerstine Vanderput: Récemment, nous avons reçu des témoignages et des questionnements sur des communautés qui sont issues du monde catholique. Donc, si cette question vous paraît être fort en bas, c'est parce que cela dépend du nombre de personnes qui nous posent ces questions. Cela ne veut pas dire que le phénomène est moins important ou plus important. C'est que le nombre de personnes qui sont venues pour ce sujet-là était moins important pendant la période couverte.

Cela dit, une question posée, c'est un dossier. Il y a des dossiers sur lesquels on travaille encore et cela fait un an qu'on est dessus. Et on a eu dix ou douze interactions avec la personne ou le groupe de personnes qui souhaitait témoigner. Il y a des personnes qui posent une question, et on a l'information en bibliothèque. Cela fait une question, et c'est réglé.

Donc 35 % des questions qui nous sont posées sont suivies d'une à trois entrevues avec les analystes qui pratiquent l'écoute active. Et ici, sur la question du catholicisme, il y a encore très récemment des questions clés qui sont sorties, lesquelles sont aussi des témoignages de personnes qui se présentent comme ayant souffert d'abus sexuels en étant, pour certaines, majeures à ce moment-là.

De **voorzitter**: U bent daar snel over gegaan, maar u hebt ook gesproken over een zaak waarin men in beroep is moeten gaan, maar waarin zich sindsdien geen getuigen meer hebben aangemeld. Kunt u daar nog wat extra toelichting bij geven?

Kerstine Vanderput: On avait une connaissance très approfondie sur cette organisation et les premières personnes qui sont venues témoigner ont, en tout cas d'après leur analyse, été entendues, disent-elles, de manière adéquate. C'est-à-dire que, comme nous connaissions le fonctionnement interne de cette organisation, elles n'ont pas dû, dans le cadre de leur témoignage ou de leur récit, recommencer à expliquer le fonctionnement interne. Et donc cela a créé une relation de confiance: elles n'ont pas dû réexpliquer qu'il y avait un comité interne, que ce n'était composé que par des hommes, etc. À un moment donné, elles sont directement venues avec le récit et, ce faisant, elles ont appelé d'autres personnes de cette organisation à aussi venir déposer leur récit.

La décision de justice en première instance a condamné le CIAOSN pour, notamment, cette recommandation. Et le contenu des dossiers a été disponible à la partie adverse, puisqu'il y a eu un non-lieu à un moment donné... Attendez, je confonds deux jugements. Donc nous avons été condamnés; et il y a eu un autre jugement qui a été rendu ailleurs, pour lequel il y a eu un non-lieu et les noms des personnes ont été connus par l'organisation et ça s'est tari instantanément. Les personnes ne sont plus venues chez nous et n'ont plus voulu continuer à témoigner, parce qu'elles ont eu peur. Nous pensons qu'elles ont eu peur.

De **voorzitter**: Ook daar is er dus een systematiek van druk en aanzetten tot stilzwijgen?

Kerstine Vanderput: À partir du moment où vous quittez une organisation, que vous critiquez cette organisation...

Si vous quittez l'organisation ou souhaitez le faire, et que l'organisation vous dit que vous êtes un apostat si vous faites cela, cela crée une peur d'être identifié comme étant en partance.

Si vous avez vécu toute votre vie au sein de cette organisation, que vos parents y sont nés, et vos grands-parents, que vous êtes parti en vacances avec toujours les mêmes personnes, que vous avez vu... toutes vos références, toutes vos valeurs sont au sein de cette organisation. Si vous quittez l'organisation, vous perdez tout! On a eu le cas d'une personne qui a quitté l'organisation à 18 ans plus une seconde, elle a fait du stop, elle était tellement peu préparée au monde extérieur

qu'il lui est arrivé quelque chose de très très grave sur le chemin de la sortie.

Oui, il y a une forme de peur de quitter une organisation. En tout cas, c'est ce qu'elles expriment. Et/ou en tout cas, elles ne se sentent pas toujours prêtes. Et donc c'est sûr que, si de l'autre côté ce qu'elles ont vécu n'est pas entendu au sein de l'organisation et que quand elles se rendent à l'extérieur, cet extérieur est perçu comme le mal, qu'elles doivent déjà combattre l'idée de leur éducation spirituelle qu'elles vont vers quelque chose qui est très inconnu et qui n'a pas toujours été considéré comme étant bienveillant, elles ne sont pas fort préparées et, une fois qu'elles s'extraient, certaines deviennent des proies pour le chat.

De voorzitter: Bij zulke organisaties wordt er druk uitgeoefend, en met uitsluiting bedreigd, zodat de mensen niet naar buiten durven te treden. Maar bestaat daar ook intern een cultuur van stilzwijgen? Stel dat iemand van zo'n organisatie of sekte een probleem meldt bij een persoon met meer aanzien binnen die organisatie, is er dan bijvoorbeeld een systeem waarbij die mensen overgeplaatst worden? Of worden die zaken doodgezwegen? Vindt u daar een systematiek in terug?

Kerstine Vanderput: Dans les témoignages revient la peur de critiquer l'organisation dans laquelle on se trouve, qui a plusieurs fondements. Il y a la peur de représailles spirituelles: "si je dénonce l'organisation, les personnes qui dirigent cette organisation savent lire mon âme et je serai, où que j'aille, persécutée par le mal, le mauvais..." Il y a toute une série de vocabulaires.

Deuxièmement, l'organisation en tant que telle va vous dire que vous pouvez aller vers l'extérieur, mais que, si vous le faites, vous devez le faire d'une certaine manière. Ce serait dommage d'accuser quelqu'un de sa propre organisation. Si vous le faites, il faut faire très attention à ce que vous dites. "On a une organisation qui voit la lumière, nous marchons vers une forme de sagesse, allons ensemble, nous sommes perfectibles, c'est peut-être mieux de résoudre cela entre nous". Donc si vous allez à l'extérieur, il y a une pression sociale pour dire: "avez-vous épuisé toutes les voies internes à l'organisation pour témoigner?" C'est arrivé aussi.

De voorzitter: Sanctioneren zij intern of laten ze begaan?

Kerstine Vanderput: Il y a des personnes qui perdent alors leur statut à l'intérieur de l'organisation pendant un certain temps. Elles ne peuvent plus pratiquer un certain nombre

d'activités pendant un certain temps, disons le temps de l'enquête.

De voorzitter: U hebt het dan over de vermeende dader?

Kerstine Vanderput: Oui, ou même les personnes qui dénoncent.

De voorzitter: Collega's, hebt u nog vragen?

Ben Segers (Vooruit): Zijn er nog meldingen geweest in de zaak van de getuigen van Jehova? Na de buitenvervolginstelling wegens gebrek aan bewijzen was het ergens ook wel logisch dat slachtoffers dachten dat het geen zin had en dat er voor hen geen perspectief was. Wat is er in die tussenperiode gebeurd? Er was immers die *Pano*-reportage en ik meende dat die hetzelfde resultaat zou hebben als de zaak-Vangheluwe, waardoor de meldingen binnenkwamen bij de commissie-Adriaenssens, maar dan nu bij u zodat u het dossier verder kunt stofferen om meer te bereiken dan die buitenvervolginstelling.

Zijn er dan na die *Pano*-reportage geen meldingen binnengekomen? Is er toen een inspanning gedaan om bijkomende meldingen te verzamelen om het dossier verder te stofferen?

Kerstine Vanderput: Le CIAOSN ne va pas chercher des témoignages. Nous réceptionnons les demandes, et nous n'allons pas à l'extérieur. On va bien à l'extérieur pour chercher de l'information, mais pas pour chercher des témoignages. Non. Ce n'est pas dans la mission légale.

L'ensemble des personnes qui ont témoigné au centre ont toutes demandé un feedback. Elles sont toutes venues et revenues pour demander quelle était la suite. Parce que cela leur avait vraiment coûté beaucoup d'efforts, pour beaucoup d'entre elles, de venir déposer leur témoignage.

De voorzitter: Als er geen vragen meer zijn, dan dank ik u zeer om naar onze commissie te zijn gekomen, mevrouw Vanderput. Bedankt voor de toelichting die u gegeven hebt.

(Pauze)

De voorzitter: We hebben nu de heer Benedict Verbrugge te gast. Welkom in onze commissie, mijnheer Verbrugge. Dank dat u naar hier bent gekomen om uw getuigenis te brengen. Ik moet u wel vragen, net als aan alle anderen, om de eed af te leggen. Ik zal u eerst een tekst voorlezen met de gevolgen daarvan. Daarna zal ik u vragen de eed af te leggen.

Mijnheer Benedict Verbrugge, ik herinner u eraan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder ede horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g, van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij de wet van 15 mei 1981). Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ingevolge artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Benedict Verbrugge legt de eed af.

Benedict Verbrugge: Mevrouw de voorzitter, beste volksvertegenwoordigers, dank u wel dat ik hier vandaag mag spreken. Mag ik meteen ook mijn bewondering uitdrukken voor de strijd die mevrouw Van Peel geleverd heeft? Dat heeft mij moed gegeven.

Ik ben Benedict Verbrugge. Ik ben jarenlang godsdienstleraar geweest in het Sint-Barbaracollege, dat recentelijk door Sven Ornelis

en zijn studiegenoot en voormalig minister Vincent Van Quickenborne in de media is gekomen, met een bewezen waarheid van misbruik.

Ik heb daarnet aan de voorzitter en de assistenten verteld dat ik hier ook voor een ander verhaal zit. Ik zal in dat verhaal onder ede geen namen kunnen noemen omdat het niet bewezen is door een getuigenis van slachtoffers en omdat ik schrik heb.

Ik ben blij dat ik hier vandaag in de Marguerite Yourcenarzaal mag zijn. Een van haar werken die ik bewonderd heb, is *L'Oeuvre au Noir* waarin het hoofdpersonage Zénon (in het Frans) of Zeno (in het Nederlands) licht wil brengen in de duisternis. Ik voel me een beetje op de reddingsboei van de Staat, uitgeworpen bij mijn vervroegde pensionering. 'Onze Moeder, de Heilige Kerk', en het katholiek onderwijs, zijn twee Titans die riskeren om in deze godvergeten tijden op ijsbergen te varen, terwijl ze horen dat het orkest mij toespeelt: "We blijven u nabij, ook wanneer het duister wordt." Het is dus belangrijk om naar waarheid te spreken en dat zal ik ook proberen te doen.

Ik heb in mijn leven ongelooflijk veel raakpunten met alles wat nu gebeurt, zelfs met de persoon uit Roeselare die vanmiddag getuigde. Ik ben immers ook geboren in Roeselare en ik ken de plaats waar het centrum zich gevestigd heeft. Ik voel me eveneens zeer verwant met de getuigenis van de dame daarnet, die de schadelijke kenmerken opsomde van organisaties die machtsmisbruik kunnen organiseren. Als ik de schadelijke kenmerken hoor, krijg ik het ijskoud. Ze doen me immers denken aan het verhaal van mijn moeder, die ik op 28 september heb begraven. De zusters van Vincentius a Paulo in Roeselare hadden schoolniveaus ingericht om intelligente dames, zoals mijn moeder, als ze 14 à 16 jaar werden, toch een kans op onderwijs te geven. Want vroeger hielden ze hen liever dom.

Mijn moeder heeft dat goed doorstaan. Ze was een intelligente jongedame en is samen met twee klasgenoten afgestudeerd. De nonnen zeiden dat ze wiskunde kon gaan studeren aan de katholieke universiteit van Leuven, op voorwaarde dat ze zou intreden. Dat was mijn moeder echter niet van plan.

Het was toen niet haalbaar om op eigen kracht als vrouw in Leuven te gaan studeren. Dus is ze beginnen te werken. In de parochie werd ze opgevoed door een nobele, aristocratische pastoor van goeden huize. Hij leerde haar in een koffiedrinkersmilieu thee drinken, maar was zelf te lui om op zondag de boekhouding van het stoelgeld te doen. Hij riep de hulp in van mijn intelligente moeder, die ondertussen een plaats als

hoofdsecretaris had gevonden bij een lokale notaris.

Die welbespraakte jongeman introduceerde haar bij de 'gewijde maagden' van het bisdom Brugge. Dat was de generatie van Paula D'Hondt, dames die in de lijn van kardinaal Jozef Cardijn zagen, oordeelden en handelden om de arbeidersmeisjes te emanciperen. Daarin heeft mijn moeder een gelijkaardige rol gespeeld als Paula D'Hondt. Ze treinde van Roeselare naar Brussel om er opleidingen te volgen om arbeidersmeisjes te emanciperen. De pastoor stimuleerde dat van harte, maar hij wilde verder gaan. Hij nodigde haar uit om op het Sint-Jansplein in Brugge bij een aristocratische dame op bezoek te gaan, die elke keer dat mijn moeder er kwam een andere deux-pièces droeg. Mijn moeder, die vroeg haar moeder had verloren, had maar één mooie katoenen bloes, die ze met broderie anglaise had verfraaid, om er wat beter uit te zien. Ze droeg telkens die ene bloes om naar Brussel of Brugge te gaan.

Op een bepaald moment werden de modaliteiten duidelijk gemaakt. Een dame zoals mijn moeder werd geacht een bruidsschat binnen te brengen, mocht ze de gelofte van armoede afleggen. Daarnaast onderging ze een psychologische oorlog. Toen ze weer eens van het station in Brugge te voet naar het Sint-Jansplein was gegaan, belde ze bij de dame aan en kreeg ze te horen: "Marie-Joseph, vindt u het niet een beetje ijdel dat u zo'n mooie blouse draagt? Wilt u mij die blouse afgeven? Ik zal u een andere izabelkleurige blouse uit mijn voorraad geven."

Dat was de druppel die de emmer deed overlopen. Mijn moeder is weggelopen, heeft de deur dichtgeslagen en is nooit een 'gewaagde meid' van het bisdom Brugge geworden. Gelukkig is ze met mijn vader getrouwd, anders zat ik hier niet. De kenmerken die daarnet werden voorgesteld, grijpen me naar de keel, net als toen ik mijn moeder verhalen hoorde vertellen over wat die gewijde maagden van het bisdom Brugge deden.

Later in het college heb ik een gelijkaardige dame als collega godsdienst gehad die perfect aan dezelfde criteria beantwoordde. Onlangs hoorde ik het verhaal dat een van de klasgenoten van mijn moeder een soort geisha is geworden voor beter gestelde parochiepastoors. Ik bespaar u de details.

Wat onderwijs en de katholieke kerk betreft, mijn allereerste herinnering gaat terug naar de jaren 60 in de tweede of derde kleuterklas. Ik woonde in de Walkurenstraat. Om de hoek was er een afdeling van het katholiek onderwijs voor meisjes ingericht door de zusters van Sint-Vincentius a Paulo en had het Klein Seminarie van Roeselare een lokale

wijkschool, net op de grens tussen een arbeiderswijk en een burgerwijk. Wij woonden daar als middenklassengezin tussenin. Als vijf- à zesjarige kwam ik daar elke dag met mijn één jaar oudere zus met het syndroom van Down het geïntegreerde onderwijs van die tijd beleven. Ik herinner me levendig dat ik op een bepaalde dag de gemeenschap op mij toe zag stappen en dat die mij zei: "Zou je de volgende keer met je aap willen thuisblijven, alstublieft?"

Er waren toen twee reacties door twee zusters die voor mij symbool staan voor de twee gezichten van 'Onze Moeder, de Heilige Kerk'. De eerste zuster, ik vermoed zuster Ernestine, zei: "Benedict, het is jammer. Ik heb geprobeerd om het lokaal mogelijk te maken dat mensen ervoor mogen uitkomen dat ze een gehandicapt kind hebben." Mijn moeder heeft me verteld dat de non op de kraamafdeling, na de geboorte van haar dochter Christine zei: "Mevrouw, mijnheer, jullie moeten toch vreselijk gezondigd hebben dat jullie zo'n mongoolmonster op de aarde hebben gezet." Mijn moeder was gelukkig een intelligente vrouw en mijn vader was totaal onder de voet van de kwaliteit van zijn zaad. Uiteindelijk hebben ze erg veel reserve ingebouwd over wat de Kerk hun ooit heeft proberen wijs te maken. Het syndroom van Down is pas in 1961 à 1962 op een wetenschappelijke manier in kaart gebracht. Ik hoop dat de Kerk de wetenschap volgt.

Ik maak even een sprong in de tijd. Ik kan nu verder doorgaan. Het gaat niet om de verdere anekdotiek van mijn eigen bestaan. Het is mijns inziens belangrijker om doorheen die anekdotiek mechanismes te zien. Daarom zou ik verder kunnen gaan met dat verhaal en u vertellen hoe in de eerste fase directeur Rigo Janssens en pater Cnops, inspecteur van de jezuïeten, mij uitnodigden om te solliciteren in het Sint-Barbaracollege en hoe ik als pas afgestudeerde 24-jarige op 11 juli plots toch was vrijgesteld van legerdienst, omdat ik door mijn gehandicapte zus vierde in de rij van vijf kinderen was. Ik was Benedict, de gezegende. Nadat mijn moeder 'uit zonde' een kind met mongoloïde trekken had verwekt, vond ze het een zegen om een redelijk normaal kind op de wereld te zetten.

Uiteindelijk heb ik na mijn afstuderen mijn dienstplicht niet moeten vervullen. Ik had niet gesolliciteerd en ik had in paniek de faculteit Theologie verwittigd.

Ik had ooit wel een burgerdienst willen doen en de nonnen van de instelling in Klerken, waar mijn zus toen ondergebracht was, hadden mij een burgerdienst beloofd. Toen ik eind juni afgestudeerd was, belde moeder-overste echter

dat er een ander belangrijk iemand mijn burgerdienstfunctie had gekregen en dat ik dus toch maar beter mijn legerdienst zou doen. In het Klein Kasteeltje kreeg ik echter te horen dat ik geen legerdienst mocht doen. Ik was vrijgesteld van dienst en had niet gesolliciteerd. Ik kon dus maar één ding doen: de faculteit verwittigen dat ik toch kon lesgeven.

In de namiddag van 11 juli belde pater Cnops me en hij zei: "Benedict, ik heb uw gegevens even gecheckt in Leuven. U bent een goede student. U krijgt vanmiddag de kans om met mij te praten en dan zullen we wel zien in welke mate het een sollicitatiegesprek wordt." Hij vroeg me wanneer ik in Brussel kon zijn. Het was 11 juli, een feestdag voor mijn vader, dus de auto stond thuis en ik moest niet met het openbaar vervoer gaan. Ik kon zo snel mogelijk naar de Haachtsesteenweg rijden. Ik ben toen bij pater Cnops langsgeslagen en het was een formaliteit. Hij zei dat directeur Rigo Janssens mij op de terugweg zou opwachten in het Sint-Barbaracollege in Gent en dat hij mij verder zou aangeven wat er zou gebeuren. Ik reed van de Haachtsesteenweg in Brussel naar de Savaanstraat 33 in Gent. Rigo Janssens ontving mij en ik kreeg de positie van godsdienstleraar aangeboden.

Ik ben in september 1984 begonnen. De jezuïeten waren tanend. Ze gaven 80 % van de vakken in hun eigen klas. Het vak godsdienst werd erbij gegeven. Er was twee uur grondwettelijke religieuze opvoeding. Dat was gewoon freewheelen voor hen. Ik heb een aantal van die jezuïeten leren kennen. Er waren ook proffen in Leuven waarvoor ik mateloos veel bewondering had. Hier komt alweer het dubbele gezicht van 'Onze Moeder, de Heilige Kerk' naar boven. Het is des mensen. Er waren heel interessante, boeiende, ondersteunende, warme mensen, maar ook heel extreme, zoals *pater poepke*, de andere kant van het segment.

Ik heb onlangs Rik Devillé moeten tegenspreken. Ik was geraakt door het artikel in *De Standaard* waarin Rik vertwijfeld zei, na de bekentenis van Sven en Vincent, dat de directeur gedurende al die jaren niets gedaan had om pater De Moerloose tegen te houden. Ik wil dat hier ten stelligste tegenspreken.

Rigo Janssens was mijn eerste directeur, hij was een uitgetreden dominicaan die gehuwd was met een uitgetreden non. Dat waren twee mensen die dachten dat een gezonde seksualiteit beleven buiten kerkelijke milieus en als een gezond getrouwd koppel samenleven beter was dan met frustraties te leven. Hij was op de een of andere manier in het kader van de Vaticanum II-

spiritualiteit directeur van de school geworden. Ik denk dat hij op een correcte manier over seksualiteit dacht.

Bij mijn aanwerving heeft hij me gezegd dat hij iemand wou die ongebonden stond tegenover het *old boys school system*. Onlangs heb ik ook naar *Boy Scouts* op Netflix gekeken. Hij wou een godsdienstleraar die niet in het mechanisme zat. Tien jaar later begreep ik pas wat hij ermee had bedoeld, toen hij er niet meer was als directeur en hij uit frustratie met niemand van de school nog contact wou hebben.

Eerst kampte ik als kersverse leraar met gezagsproblemen, want ik heb examens moeten afdwingen voor het vak godsdienst. Mijn voorganger was onderuitgegaan als leek, want hij mocht geen examens afnemen. Ik had een voltijdse opdracht godsdienst. Ik heb examens gevraagd en ik kon mij de eerste twee jaar met moeite handhaven.

Daarna kwam het op gang. Toen ik vanaf dan in mijn eigen alternatieve stijl godsdienstleraar werd, kwamen de verhalen binnen. De roddels. Blijkbaar straalde ik voldoende warmte uit dat mensen mij verhalen begonnen te vertellen. Ik werd een spons voor roddels. Ik heb mijn directeur verwittigd en die zei me dat hij eveneens een spons was. Hij kreeg hele dagen verwijzingen naar misbruikverhalen, maar hij slaagde er niet in kinderen te doen getuigen, te laten praten. Ik evenmin. Ik heb er 30 jaar op gewacht.

Ik ga over naar de volgende periode. Ondertussen is mijn eerste echtgenote overleden. In een gesloten afdeling in Melle Caritas is ze uit de dakgoot gesprongen. Alles wat over seksueel misbruik, mutilatie en ziekte is verteld door de voorgaande sprekers, heb ik met mijn echtgenote meegemaakt. Ik was verliefd geworden op een heel intelligente, jongedame in Leuven. Na een jaar werken in het onderwijs en sparen hebben we ons huwelijksfeest betaald en zijn we van nul gestart.

In de periode van de zaak-Dutroux kreeg mijn vrouw het plots moeilijk. Ze reageerde niet meer stabiel. Ik dacht dat ze oververmoeid was door haar voltijdse onderwijsopdracht en de slapeloze nachten. Ik probeerde haar voldoende rust te geven. Uiteindelijk heb ik zeven jaar voor haar gezorgd. Ze werd geregeld opgenomen in de psychiatrie, ze volgde de ene therapie na de andere.

Maar ik kende de waarheid niet. Ik zag alleen maar duisternis en weinig licht. Met mondjesmaat kwamen er zaken aan het licht, maar ik heb nooit de waarheid geweten. Ik kreeg signalen dat haar

grootvader zijn dochter, de moeder van mijn vrouw, zou hebben misbruikt. Mijn schoonmoeder zou daar pas vanaf geraakt zijn door mijn vrouw te laten misbruiken. Ik heb dat echter nooit kunnen bewijzen.

Toen mijn vrouw als godsdienstleerkracht afgestudeerd was, werd ze eerst tewerkgesteld in Brugge, in de opleiding voor kleuterleidsters, in de Oude Zak. De toenmalige minister Coens heeft dan een aantal besparingsmaatregelen uitgevoerd in het hoger onderwijs, zodat ze haar job verloren is. Ik werkte toen bij de jezuïeten. We hebben eerst een appartement gehuurd in Brugge, dicht bij de abdij van Male. We kwamen daaraan via pastoors in de familie, de gebroeders Moerman; ik kom er later op terug. Ik ging dan met de trein naar Gent en zij ging naar de Oude Zak lesgeven met de fiets.

Na haar ontslag dacht ik dat onze toekomst in Gent zou liggen. We hadden een dochter die een verhoogd risico op wiegendoed had en voortdurend gemonitord moest worden. We vonden daarom niet meteen kinderopvang. Een van mijn collega's suggereerde toen om in Destelbergen te gaan wonen. We zouden daar een huurhuis kunnen vinden en zijn echtgenote zou onze dochter opvangen. Zo zijn we in Destelbergen beland, waar ik nog altijd woon.

Mijn vrouw is dan overleden zonder dat ik de precieze waarheid heb geweten. Ze had werk gevonden in het Sint-Gertrudiscollege in Wetteren.

Er kwamen mij bizarre verhalen ter ore.

Onlangs, bij een bezoek aan het kasteel Vilain XIII kwam ik een oud-collega, Kathleen Van Bever, tegen en zij zei het volgende: "Benedict, hoe gaat het met jou? Het is al twintig jaar geleden dat ik je gezien heb. Wat doe jij nu?" Ik vertelde haar dat ik verplicht op pensioen was gesteld. Vervolgens zij ze: "Ik zou je iets willen vertellen. Als collega's van Gudrun hebben we haar nooit durven te zeggen dat het bijzonder riskant was om priester-directeur Van Gele te vertellen dat ze een misbruikslachtoffer was."

Zo'n veertien dagen geleden, naar aanleiding van mijn reactie op de tekst van Rik Devillé, werd ik opgebeld door Thomas Holvoet. Hij nodigde me uit in Huyze Desmet op de Grote Markt van Roeselare voor een koffie en een lunch. Als onderzoeksjournalist die samenwerkt met Rik Devillé stelde hij me pertinente vragen. Plots vroeg hij me of ik niet door missiebisshop Omer Tanghe in de echt was verbonden. Omer Tanghe was een erg graag geziene, skiënde monseigneur, zonder dioceses, die blijkbaar wel een zeer belangrijke functie had in de pauselijke missiewerken. Samen

met zijn collega Karol Wojtyla, die verklaarde dat de helft van het Poolse episcopaat skiet, heeft hij zeer vaak skivakanties georganiseerd in Leysin voor hogere prelaten. Ik zal niet in detail gaan over wat Thomas als onderzoeksjournalist daar heeft vernomen over misbruiktoestanden. Ik krijg het ijskoud bij alle verhalen die ik hoor.

Mijn vrouw is dus overleden in Melle Caritas. Ik heb nooit precies de ware toedracht geweten. De familie zwijgt, de omgeving zwijgt en de collega's in Wetteren hebben gezwegen. Ik weet ook niet wat er waar is.

Ik bleef werken in het Sint-Barbaracollege en vroeg als weduwnaar een deeltijdse opdracht aan, om meer levenscomfort te hebben. Ik ging daarom halftijds met pensioen. In die periode zie ik in het contactblad *Allegro Barbaro* een foto van een nieuwe internaatbegeleider voor groep 5 en 6. De man had die job al eerder gedaan. Ik durf zijn naam hier niet noemen, want ik heb schrik voor vervolging.

Op een bepaald moment krijg ik een telefoon van mijn schoonbroer, Luc Vandepitte, apotheker in Sint-Kruis-Brugge en gehuwd met de zus van mij eerste echtgenote. Hij zegt me dat hij hoopt dat ze die kerel niet op het internaat zullen toelaten en vraagt me om dat te verhinderen. Ik vroeg hem of hij het over een roddel had, of dat hij bewijzen van misbruik had. Hij zei dat hij me in contact zou brengen met iemand wiens naam ik hier ook niet wil vernoemen. Die man is een studievriend van mijn schoonbroer en heeft carrière gemaakt en is via zijn religieuze orde gelinkt aan het Vaticaan. Die man heeft me bevestigd dat hij misbruikt werd door die bewuste internaatbegeleider. Op mijn vraag om de feiten te gaan vertellen op school, om te gaan getuigen wilde hij niet ingaan uit vrees voor zijn carrière.

Ik wist niet wat ik moest doen. Zoals ik dacht mijn eerste directeur, Rigo Janssens, in vertrouwen te kunnen nemen, het ik mijn tweede directeur, Pierre Vinck, in vertrouwen genomen. Ik heb hem gezegd: "Pierre, ik moet het vertellen. Ik heb geen bewijzen, maar dit is wat mij overkomen is. Ik kan niet zwijgen, ik moet het u vertellen, maar ik kan niets bewijzen. Ik sta in de fase zoals we vroeger met Rigo Janssens voor *poepke* stonden: je hebt roddels, maar je hebt geen bewijzen en geen getuigen. Maar ik wil het niet op mijn geweten hebben dat ik gezwegen zou hebben. Dus, Pierre, ik vertel u de situatie zoals ze is, maar ik kan het niet bewijzen."

Daarna heeft Pierre Vinck nooit meer een woord over dat gesprek tegen mij gezegd. Dan ben ik getuige geworden van het 'heden hosanna,

morgen kruisig hem'-syndroom. De mechaniek van de school begon te draaien. Plots krijg ik telefoon van mijn godsdienstinspecteur, Fons Swinnen, ook weer vanuit de Haachtsesteenweg, met het advies om mij kandidaat te stellen voor de vacature van adjunct-directeur van het Sint-Barbaracollege te Gent. Als ervaren godsdienstleraar zou ik zeker in aanmerking voor de job van adjunct-directeur, aan wie immers de pastorale verantwoordelijkheid is toegewezen. Hij zegt me dat ik het perfecte profiel heb en vraagt of ik zou willen overwegen om te solliciteren.

Ik ben weduwnaar, ik heb drie kinderen en ik haat administratie – ik heb ook nu niets voorbereid op papier, ik kan dat niet, ik kan alleen maar vertellen, ik ben een man van narratieve dingen –, maar ik twijfelde, want carrière maken in een jezuïetenschool, het zou wel mooi zijn. Ik heb broers die zware studies hebben gedaan, echte carrièremannen zijn, die geslaagd zijn in het leven. De job van godsdienstleraar heeft niet zoveel uitstraling, die van adjunct-directeur van een jezuïetenschool wel.

In het kader van de wetgeving inzake de militieplicht dacht mijn tweede broer, die nefroloog is, met mij te kunnen onderhandelen via zijn schoonvader die directeur was van het VTI van Aalst. Hij wist dat ik niet gesolliciteerd had en hij was blij dat ik zo dom was om te geloven dat de vrijstelling militie zou gaan naar de oudste in lijn en niet naar wie zich eerst aanmeldt. Hoe bizar is onze wetgeving soms? Hij had zijn schoonvader op mij afgestuurd. Hij zei me dat ik, als ik afstudeerde, me geen zorgen moest maken over werk. Zijn schoonvader kon me immers werk bezorgen in het VTI in Aalst. Ik vroeg wat er dan zou gebeuren met de toenmalige leraar godsdienst daar wanneer ik zou afstuderen en op die school zou beginnen lesgeven als fift'je van de directeur. Hij antwoordde dat dat mijn zorg niet was omdat ik een job zou hebben. Ik moest dus legerdienst doen, want dan moest hij nooit naar het leger. Een jaar inkomsten verliezen als leerkracht was immers toch minder erg dan een jaar inkomsten als nefroloog te verliezen.

Ik heb dat geweigerd. Mijn vader was razend kwaad. Hij zich af wat mij bezielde. Ik weigerde immers een jobaanbieding voor een diploma waar hij niet eens achter stond. Mijn moeder vroeg zich ook af waar ik mee bezig was. Ik wilde filosofie studeren, maar zij vond dat je met zo'n diploma niet aan de bak komt. Ik zei dat ik godsdienstwetenschappen wilde studeren. Het was de tijd na Vaticanum II. Mijn godsdienstleraar van het college van Roeselare hadden gezegd dat er een totaal nieuw kerkbeeld was. Mijn moeder zei dat ze vroeger ook in dat nieuwe kerkbeeld

geloofde, maar ondertussen niet meer. Ik moest mijn eigen blouse niet laten vervangen door een izabelkleurige, zei ze. Ik moest verstandiger zijn dan dat. Ga toch geen theologie studeren, zei ze. Ik moest desnoods bij filosofie blijven, maar geen godsdienst. Maar ik zei dat ik in het onderwijs terecht wilde komen. Dat gaat dus allemaal door je hoofd als men je een job aanbiedt als adjunct-directeur.

De natuur heeft echter beslist. Heel het proces van mijn echtgenote ... In mei-juni van het schooljaar voor ik in september de job van adjunct-directeur zou moeten opnemen, kreeg ik diverticulitis. Mijn broer, nefroloog, zei dat er maar één ding te doen was: ik moest meteen antibioticakuren nemen. Antibioticakuren zijn echter ongelooflijk giftig, dus moest ik een sigmoïdectomie laten uitvoeren. Ik moest het laatste stuk van mijn endeldarm laten verwijderen. De blaasjes van de binnenwand van mijn darm stulpten immers naar buiten in de buitenwand. Dat komt voor bij bejaarden die een gestresseerd leven hebben meegemaakt na het verlies van hun partner. Ik had het echter al toen ik 40 jaar was. Die blaasjes kunnen springen, waarna men een peritonitis doet en dat kan dodelijk zijn. Ik moest niet te vaak antibioticakuren nemen om de stresssituatie, die zich in mijn lijf zette, te overwinnen, maar ik moest mij laten opereren.

Ik wilde in mei-juni de school niet in de steek laten en wachtte tot de grote vakantie. Mijn internist zei: "Sigmoïd laten verwijderen, een operatie dus. Je hebt zes maanden nodig om te herstellen en normaal te functioneren. De overblijvende darm zal de functie van sigmoïd overnemen. Het duurt even alvorens de situatie stabiliseert." Ik vroeg of ik in september kon werken. Hij zei dat ik dat mocht vergeten, dat ik niet fysiek in staat zou zijn om te werken.

Ik heb mijn verantwoordelijkheid genomen en heb naar Fons Swinnen gebeld en gezegd dat ik hem moest ontgoochelen. Hij vroeg verbaasd of ik nog steeds niet schriftelijk had gesolliciteerd. Ik ontkende en zei dat ik geopereerd moest worden en dat ik dat de school niet kon aandoen, boven op de twijfel die ik had over mijn administratieve kwaliteiten. Ik kon op 1 september niet in functie treden, mijn lijf had voor mij beslist.

Eind oktober-begin november ging ik terug. Ik nam ook weer mijn parascolaire activiteiten op.

Gerard Mortier, eminent oud-leerling, bezorgde ons voor de Muntscouwburg in Brussel min-26-toegangskaarten voor de Vlaamse Opera om met de leerlingen naar de opera te gaan. Op een bepaald ogenblik is de school gedemocratiseerd. Het was niet meer zoals in 1984 met alleen maar

leerlingen uit elitaire milieus, hogere middenklasse en nog hoger. Naast de 300 leerlingen die aan die criteria beantwoordden, waren er in het kader van de democratisering van het onderwijs 500 andere leerlingen op school die meer tot mijn middenklasse of lagere middenklasse behoorden. Arbeiderskinderen hebben we bij Sint-Barbara niet vaak de revue zien passeren. Er kwam dus druk van de ouders, want met de bus naar Brussel, een abonnement in de Munt enzovoort, dat werd allemaal wat duur. In die tijd hadden we dus al besloten te democratiseren en niet meer naar de Munt te gaan. Gerard Mortier was er bovendien ook niet meer om grote kortingen te geven.

We gingen dus naar de Vlaamse Opera. Ik had *Falstaff* op mijn abonnement en ben daarnaartoe gegaan. Tijdens de pauze van *Falstaff* bestelde ik een thee in de foyer. Ik stond met drie dames te praten en ik kreeg plots een stamp. Ik gooide mijn kokende thee in de decolletés van die dames, waarop er een *fuzz* ontstond. Ik wist niet wat ik moet doen. Aangezien er een dokter in de zaal was, vroeg ik de suppoosten van de opera om een dokter voor de brandwonden van de dames door mijn kokende thee. Door de totale verwarring en het geroep en geschreeuw, wist ik niet wat er gebeurd was. Ik draaide me vervolgens om en de adjunct-directrice, een oud-collega Latijn, en haar echtgenoot waren aanwezig, hoewel zij nooit iets met opera te maken hadden gehad. Mijn collega Dirk Vermassen deelde soms vrijkaarten uit, want wij wilden het als begeleidende leerkrachten fair spelen en daarom betaalden wij zelf ons abonnement aan de volwassenenprijs. Wij wilden immers vermijden dat collega's ons zouden verwijten op kosten van de leerlingen naar de opera te gaan. De twee gratis kaarten voor begeleiders gaven wij dan aan twee andere collega's om hen warm te maken voor opera.

Mevrouw Hilde Houtman en haar echtgenoot Fons Lauwaert waren die avond dus bij de voorstelling van *Falstaff* aanwezig. Ik weet niet exact wat er is gebeurd. Ik ken de waarheid niet. Ik heb een stamp gevoeld, waarna ik de decolletés van dames heb verbrand. Ik heb met zeer veel schrik mijn gegevens aan de dames gegeven voor het geval de verzekering aangesproken moest worden. Daarna heb ik het tweede deel van de operavoorstelling gevolgd en ik ben als laatste in de Vlaamse opera gebleven tot de zaal helemaal leeggelopen was. Ik durfde immers niet naar buiten te gaan om nog eens geconfronteerd te worden met mijn adjunct-directrice en haar echtgenoot.

De daaropvolgende dag kwam ik 's morgens weer op school, waar mijn collega van geschiedenis mij tegemoetkwam en vroeg wat ik de avond ervoor had uitgespookt. Ik vertelde dat ik de decolletés

van drie dames had verbrand tijdens de pauze van *Falstaff*. Hij vertelde me dat de directrice die ochtend in de leraarskamer op de tafel stond te schreeuwen dat ik een monster was. Ik repliceerde dat het monster bang op het tweede balkon had gewacht tot de meute vertrokken was. Indien ik werkelijk een monster zou zijn geweest, dan was ik met de meute naar buiten gegaan. Hij vroeg me wat ik zou doen en ik zei dat ik zou doen wat moest, namelijk om 10.10 uur toezicht houden op de speelplaats.

Terwijl ik deed wat ik moest doen, zwaaide de grote poort open van de *gevangenispeelkoerplaats* – Alexander Rodenbach beschreef het zo. Die poort was bij de nieuwbouw geïnstalleerd voor de brandveiligheid. De school in de Savaanstraat was maar voor 300 leerlingen, maar nu zijn er al 800 à 1.000, dus het is een beetje krap. De poort zwaaide dus open en er reed een combi van de lokale politie Lochristi de speelplaats op. Voor het oog van 806 leerlingen werd ik in de combi gestopt en meegevoerd voor verhoor. Ik heb Sint-Barbara niet meer teruggezien, behalve voor mijn tuchtprocedure. Ik zal u de details besparen.

Naarmate ik me wat steviger voelde op de school en door de vakbond als voormalig afgevaardigde van de COC aangesproken werd om ook kwetsbare leerkrachten in moeilijke posities te verdedigen, had ik mijn verantwoordelijkheid opgenomen. Door dat circuit wist ik dat ik recht had op een gratis advocaat. Mijn vader zei me echter dat ik nooit een gratis advocaat mocht nemen. Als men hem niet moest betalen, zou hij namelijk niet deugen. Gelukkig was mijn vader een gezonde West-Vlaming. Ik heb dan ook zelf een advocaat genomen, Filip Cappelle, een collega van Lieve Gadeyne, een pitbull van een lokale echtscheidingsadvocaat in Roeselare die ik via de families kende. Ze zei dat Filip beter was voor ernstige zaken zoals onderwijs, dus stelde ik Filip aan.

Ik licht de eerste zitting van de tuchtzitting even toe. Ik kom op een donderdagavond Sint-Barbara binnen met de secretaris van het COC en mijn eigen advocaat. De advocaat van het college komt naar me toe en zegt: "Mijnheer Verbrugge, u maakte een speciale keuze. Bent u niet gegaan voor de gratis advocaat van het COC?". Ik antwoordde dat ik een persoonlijk te betalen advocaat gekozen had, omdat ik dacht dat dat iets veiliger was. Daarop hoor ik de advocaat van de school tegen Filip zeggen dat we vertrokken waren voor meer dan één donderdag. "Met die van het COC zou het op één dag beklonken zijn."

Ik wist niet wat ik hoorde. Uit schrik heb ik de volgende tuchtzittingen opgenomen met mijn gsm.

Hoe naïef was ik om dat te doen? Volgens mijn advocaat hadden die opnames immers geen enkele juridische waarde.

Trouwens, ik was het die aan Marc Vangheluwe de raad heeft gegeven om voor het gesprek met zijn nonkel een cassetterecorder mee te nemen.

De tuchtprocedure heeft zeer lang geduurd. Mijn advocaat heeft me gezegd dat ik bij een negatieve uitkomst een deel van mijn wedde zou moeten terugbetalen. Ik was echter een weduwnaar met drie kinderen. Ik had dus een inkomen nodig. Gelukkig is er dan het labyrint van de katholieke kerk. De jezuïeten, dat is helemaal iets anders dan het bisdom. Ik nam contact met een oude studievriend, die intussen lekeninspecteur godsdienst was, Peter Malfliet. Ik vroeg hem of hij geen job had voor mij. Hij zei dat er vacatures genoeg zijn en verwees me naar een school waar niemand naartoe wilde, de landbouwschool in Oudenaarde. Ik ging akkoord, want ik wilde absoluut werken, ik had immers een inkomen nodig. Dan kon mijn schorsing blijven duren, maar zo had ik wel een inkomen. Ik ging daar dus lesgeven.

De tuchtprocedure eindigde in de katholieke kamer van het Vlaams onderwijs. Daar had ik op aansturen van mijn advocaat een beroepsprocedure opgestart. Die kamer pleitte me helemaal vrij. Ik had namelijk kunnen aantonen dat de ochtend na het incident in de opera de directrice zes leerlingen met rode cijfers in hun rapporten bij zich had geroepen om een gedicteerde verklaring te laten noteren over wat er precies in de opera was gebeurd.

Zo zou er bij de rechtbank van eerste aanleg in Gent een klacht tegen mij kunnen worden ingediend voor slagen en verwondingen ten aanzien van de directrice in functie.

Ik heb dankzij één leerling kunnen aantonen... Het is evangelisch, van de tien melaatsen die genezen zijn, komt er maar één terug. Hadrien van Durme ben ik levenslang dankbaar. Hij zat in 6 WB en ging ook mee naar de opera. Hij was Franstalig opgevoed en was niet zo goed in Nederlands. Hij had rode cijfers voor Nederlands en had schrik om zijn einddiploma niet te halen. Hij kwam bij mij en zei dat hij valse getuigenissen had moeten afleggen en dat ik dus niet kon verwachten dat hij nu de waarheid zou zeggen. Hij durfde immers niet zeggen dat hij een valse verklaring had afgelegd. Hij had met zijn ouders overlegd en zij hadden gezegd dat hij naar me toe moest komen. Hij zou wachten tot hij zijn diploma had in juni en dan zou hij pas... Als de klacht naar de rechtbank van eerste aanleg zou gaan, zou hij contact opnemen

met de rechter, de zitting laten doorgaan en achteraf als hij zijn diploma had... De zaak is echter pas later voorgekomen, toen de leerling zijn diploma al had. De zaak werd dan geseponeerd op basis van valse getuigenissen en er is nooit een rechtszaak geweest.

Ik dacht dus dat de tuchtprocedure in beroep uitgesproken was. Ik ging bijgevolg met mijn advocaat terug naar het Sint-Barbaracollege. Oké, het was misschien niet gezond om opnieuw les te gaan geven op de school waar ik dat net allemaal had meegemaakt, maar ik wilde weten wat de gevolgen waren. Ik had immers heel wat kosten gemaakt om mijn advocaat te betalen. Het eerste wat mijn advocaat te horen kreeg, was dat de school geprocedeerd had met een vzw die geen middelen heeft. Een kei kon dus men niet stropen. De vzw die geprocedeerd had tegen mij in de tuchtprocedure kon mij onmogelijk de gerechtskosten en mijn advocaat terugbetalen. Goed, ik heb er dan maar de erfenis van mijn vader in gestoken.

Ze vroegen me of ik opnieuw ging solliciteren, omdat ik daartoe het recht had. Ik antwoordde dat ik principieel ging vragen om weer les te mogen in het Sint-Barbaracollege.

Er werd een nieuwe tuchtprocedure opgestart. Er waren 45 aanklachten die niet in het vorige dossier voorkwamen. Het betrof een KGB-matig dossier van details waarin 80 % waarheid moest opboksen tegen 20 % grove leugens, die bijzonder kwetsbaar maakten.

Mijn advocaat vroeg me wat ik van plan was te doen en zei me dat het een verloren zaak was. Men stuurde aan op een dading. In het katholiek onderwijs is het heel gebruikelijk dat er in geval van miserie over dadingen wordt onderhandeld. Ik ging ermee akkoord, maar wilde absoluut dat mijn vaste benoeming in mijn dading zou worden opgenomen. Ik gaf immers toch les in de school in Oudenaarde. Ik had leren lesgeven. Dat was een grote verandering. Er is een verschil tussen leerlingen met een Sint-Barbaraprofiel en leerlingen van de landbouwschool, maar ik amuseerde me, ik had een inkomen. Ik wou dus verder in Oudenaarde lesgeven. Filip heeft de vaste benoeming uit de brand gesleept, alsook de belofte van de school dat ze telkens wanneer ik mijn job zou verliezen, me een andere job zou bezorgen, zodat ik zeker niet terug naar de school zou moeten komen.

Twee jaar gaan voorbij. Eind juni zegt de directeur van de Land- en Tuinbouwschool in Oudenaarde dat ik word verwacht bij vicaris Van der Kelen. Ik ga dus bij hem langs. Peter Malfliet is vervangen door twee dames, die het inspecteurschap delen.

Die twee dames hebben – in opdracht van wie? – mijn archief nagekeken. Ze vinden daarin een leerling die een selfie maakt van een lingamveld in India. In mijn archief vinden ze ook dat ik in de klas lichamelijke opvoeding naar aanleiding van de voorbereiding van een viering van Goede Vrijdag heb gezegd dat Jezus Christus een flikker is.

Vicariss Van der Kelen vraagt me: "Wat is uw verdediging?" Ik antwoord: "Doet het iets ter zake? Ik weet dat, als ik twee jaar tijdelijk een onderwijsfunctie uitoefen, ik zonder motivatie aan de deur kan worden gezet. Daarop zegt de vicariss: "Dat is waar, maar ik wil toch wel eens de argumenten horen."

Ik antwoord dat het uit de lucht gegrepen is. Ten eerste is er de selfie van mijn leerling uit het zesde jaar van de landbouwschool aan een lingamveld in Noord-India, in Uttar Pradesh. Ik heb dat zelf opgezocht.

Ik vraag vicariss Van der Kelen of hij professor Herman-Emiel Mertens kent. Hij antwoordt dat hij met hem in Leuven samen seminarie heeft gedaan. Hij is professor religieuze kunst. Ik vraag hem vervolgens of hij de theorie van professor Mertens kent over religieuze kunst in enge zin en religieuze kunst in brede zin. Religieuze kunst is religieus als het thema en de functie religieus zijn. Een kruisbeeld om in een kerk op te stellen, is religieuze kunst in enge zin, want het is een kruis bedoeld om te functioneren in de religieuze, liturgische context van de katholieke kerk. Als een leerkracht nu nog over religieuze kunst in enge zin vertelt in het godsdienstonderwijs, dragen de leerlingen hem buiten, zeker als ze van beroepsniveau zijn. Het wordt dus hoog tijd dat in de godsdienstles het perspectief van de religiositeit wordt verbreed naar religieuze kunst in brede zin.

Religieuze kunst in brede zin betreft de drie etymologieën van religie: *religare* (wat verbindt mensen?), *re-eligere* (welke keuzes maken mensen?) en *relegere* (hoe herlees je de realiteit vanuit de traditie waarin je staat?). Dan kan zelfs een Porsche Carrera 944 die een leerling van de landbouwschool ooit denkt te kunnen kopen door de veeboerderij van zijn ouders uit te baten, religieus zijn. Het gaat om de religiositeit hoe Porscherijders met elkaar worden verbonden. Wat voor liturgie ontstaat er elke zondag door uiteindelijk naar de carwash te rijden, waar Afghanen in een dubieuze situatie de wagen stofzuigen en zemen voor u? Dat herleest heel uw leven. Hoe kunt u ook in de landbouw een grootverdiener zijn? Dan kan men opnieuw over religiositeit en waarden spreken. Heeft dat iets te maken met *religare*, *relegere* en *re-eligere* van wat het evangelie ons voorhoudt? Is het nu een goede

keuze om met een Porsche 944 rond te rijden? Dan kan men op een andere manier gaan praten. Ik dwaal waarschijnlijk af.

Over mijn vermeende uitspraak dat Jezus Christus een flikker was, heb ik vicariss Van der Kelen gezegd dat ik maar één dikke vriend had die voor mij zou getuigen. Ik ben afkomstig uit West-Vlaanderen. Op de landbouwschool sprak ik een tussentaal, opdat de leerlingen me zouden begrijpen. Ik spreek geen 'Barbarees' meer. Mijn kinderen zeggen mij dat ik vroeger, toen ik les gaf aan het Sint-Barbaracollege, 'Barbarees' sprak, geaffecteerd Noord-Nederlands.

Ik zei de vicariss dus: "Ik heb een dikke vriend die mijn getuige kan zijn. Wilt u de *Dikke van Dale* nemen? Ik heb nooit gezegd dat Jezus Christus een flikker is, ik heb gezegd dat Jezus Christus hoogstwaarschijnlijk wel in zijn blote flikker gekruisigd is. Ik excuseer me voor mijn regionale taal. Als 'flikker' Zuid-Nederlands of zelfs dialect is, dan wil ik me verontschuldigen dat ik Jezus Christus in zijn blote flikker aan het kruis heb zien hangen."

Wat was de context? We moesten een viering voor Goede Vrijdag voorbereiden. De leerlingen vroegen wat de folterpraktijk van de Romeinen was. Ze hadden naar de film *Spartacus* gekeken. Spartacus is na de slavenopstand langs de toegangswegen van het oude Rome met zijn vrienden gekruisigd. Er bestonden geen Calvin Klein- of Armani-onderbroeken, die de leerlingen van elkaar zien als ze douchen na de sportles. In de antieke oudheid droegen de beter geplaatsten een wikkel als ondergoed. Dus zei ik aan vicariss Van der Kelen dat ik waarschijnlijk heb gezegd dat Jezus Christus in zijn blote flikker was gekruisigd. Michelangelo heeft zo ook de hele Sixtijnse Kapel geschilderd in opdracht van de paus. Pas later werden de zedige lendendoeken erbij geschilderd, omdat er wat protest kwam.

Vicariss Van der Kelen antwoordde: "Ik kan niets opmerken. U hebt wijze dingen gezegd. U past bij beroepsleerlingen de theorie van professor Herman-Emiel Mertens toe. 'Flikker' is een algemeen aanvaard Nederlands woord. Ik kan u van geen enkele fout betichten. Wat mij betreft, mag u gaan." Ik vroeg of ik terug naar Oudenaarde mocht gaan. De inspectie antwoordde: "Nee, u mag niet terug naar Oudenaarde gaan. De zaak eindigt hier. De directeur van de school wenst verder geen contact meer met u."

Daarop belde ik opnieuw naar het Sint-Barbaracollege. In het Koninklijk Atheneum Ninove was er een plaats, waar ik het volgende schooljaar startte met het keuzevak Godsdienst.

Ik had eindelijk de kans om collega's van alle andere confessies te hebben. Zij zijn nu betere vrienden dan mijn vrienden van het Sint-Barbaracollege en de andere school, waar ik uiteindelijk afgezwaaid ben met een gedwongen pensioen. Ze hebben immers niet de houding van pestkoppen, gepesten en een zwijgende meerderheid. Katholieke scholen blinken daarin uit. Ik heb dat voldoende vastgesteld toen ik als vakbondsafgevaardigde mijn collega's moest verdedigen die voor de ondernemingsraad moesten verschijnen of tegen wie tuchtprocedures liepen. Als iemand buiten moet, dan krijgen ze die buiten in het katholiek onderwijs, wat er ook gebeurd of niet gebeurd is. Iedereen kijkt toe en niemand neemt de verdediging op van de collega die aan de kant is geschoven, zelfs de vakbond niet. Op een bepaald moment vroeg de vakbond: "Wat doe je toch altijd met al die dossiers? Waarom trek jij je dat eigenlijk aan?" Ik was een vervelende vakbondsafgevaardigde.

Het Koninklijk Atheneum Ninove bood boeiend interlevensbeschouwelijk onderwijs, met interreligieuze doelstellingen, collega's joodse godsdienst, collega's islamitische godsdienst, supertoffe collega's, een vrijzinnige opleiding. Het was ongelooflijk boeiend. Op een bepaald moment belde Hilde Allaert me op. Zij was op dat moment godsdienstleerkracht aan de Sint-Bavohumaniora in Gent, de groene zusjes van de Sint-Barbarajongens. Ondertussen zijn de scholen gemengd.

Mevrouw Hilde Allaert vertelde me dat de directrice met rust ging in december, zodat ze nog via de 58-regeling met pensioen kon gaan. Ze vervolgde: "Ik word directrice. Ik ben al gestopt met de uitbating van Capitole Gent. Ik baatte dat samen met mijn broer uit, die Music Hall Antwerpen uitbaat. Zuster Monica heeft dat goed voorbereid, omdat ze dacht dat de huidige directrice niet meer zo lang zou werken en misschien wel de 58-regeling zou gebruiken om te vertrekken. Ik geef ondertussen alweer twee jaar les aan Sint-Bavo om voor de functie van directrice in aanmerking te komen. Ik wil voor mijn leerlingen van het derde, vierde en vijfde jaar, meisjes in volle puberteit van goeden huize, die hoe langer hoe meer zeer talig zijn, een leraar die godsdienstles kan geven en stevig in zijn schoenen staat. Ik weet dat u naar Ninove bent verbannen, waar de kinderen van de kiezers van een bepaalde politieke partij die nog rechtskatholiek zijn, samen in de klas zitten met de kinderen uit de Afrikaanse migratie, die door hun ouders de herinnering houden aan het Nederlandstalige katholiek onderwijs in onze voormalige kolonie.

Die ouders willen hun kinderen liever niet naar het Franstalige onderwijs in Brussel sturen, maar wel met het goedkoopste treinticket naar Aalst of Ninove. De school ligt rechtover het station. Zo kunnen ze Nederlands leren. Dat was mijn publiek. Ik had heel kleine klassen en verveelde me een beetje. Van pure miserie stortte ik me in de lokale politiek en werd ik, zonder het goed te beseffen, lokale voorzitter van cd&v.

Dat was mooi tot het hosannagevoel weer verdween en het kruisig-hem-syndroom toesloeg. Plots moest ik vernemen dat ik niet langer voorzitter was. Wie heeft dat beslist? Wie heeft achter mijn rug in het lokale bestuur een andere lokale voorzitter aangewezen? *Only God knows.*

Ik koos eieren voor mijn geld en ging in op het voorstel. Dan schiet de machinerie opnieuw in gang. Mevrouw Hilde Allaert had zich voorbij haar beheerraad geëngageerd om mij te laten starten op school. Ik had evenwel buiten de familie Berkvens gerekend. Die trok naar zuster Monica, het fort van het katholieke onderwijs, om me verdacht te maken. De beheerraad zei me dat de school geen gezichtsverlies kon lijden door mij in september meteen al de bons te geven. Dat zou tot te veel roddels leiden. Hij liet me dus verder lesgeven, maar als er iets gebeurde, zouden ze me weten te vinden. Het heeft niet lang geduurd.

Ondertussen was ik voor de tweede keer gehuwd. Mijn vrouw kreeg kanker en heeft uiteindelijk ook zelfmoord gepleegd. Ik ben voor de tweede keer weduwnaar geworden. Ik werkte halftijds aan het Sint-Bavohumaniora en gaf alleen les aan het zesde jaar. In dat jaar zat de dochter van de huidige Open Vld-burgemeester. De voormalige coalitie van cd&v met Open Vld was opgeschort. Van mevrouw Rose Leirens, de aan de deur gezette would-be burgemeester voor Open Vld, kreeg ik de voorakkoorden voor de verkiezingen op papier. Ik heb de lokale cd&v in oorlogsmodus gebracht en de centen opzijgezet. Mijn lijsttrekker wilde niet geloven dat we de verkiezingen niet zouden winnen en onvoldoende zetels zouden halen om opnieuw een coalitie met Open Vld aan te gaan. Mevrouw Rose Leirens was verdwenen. Zij behoort tot de Franstalige bourgeoisie van Destelbergen, die principieel met de N-VA geen coalitie willen aangaan.

Het was duidelijk voor Open Vld dat zij moest verdwijnen. Elsie Sierens kwam aan bod. Met de verkiezingen kwam er inderdaad een coalitie tussen Open Vld en de N-VA. De gefrustreerde lijsttrekker ging in de contramine tegen de burgemeester. De ene lokale zitting na de andere draaide uit op een drama, wat verhaald moest worden op de voorzitter. Ik was op de ene of

andere manier ondertussen uitgerangeerd als voorzitter, maar dat wist Elsie Sierens niet. Ze heeft dan haar dochter een klacht voor intimidatie door een godsdienstleraar tegen een 17-jarige op Sint-Bavo laten neerleggen.

In *Godvergeten*-tijden van kindermisbruik is je reputatie zo snel gemaakt. Die man heeft van moeder de Heilige Kerk de prachtkans van Sint-Barbaracollege verkloot. Dan heeft die de prachtkans van de Landbouwschool verkloot. Uit pure goedheid en misericordia heeft men hem een plaats gegeven in Ninove. Daar wist die door slinkse manoeuvres te ontsnappen en kwam die aan Sint-Bavo lesgeven. Vervolgens vingen we op dat hij kinderen intimideert.

Ik heb toen opnieuw Filip Cappelle gebeld en hem om hulp gevraagd. Hij heeft me dat geweigerd, omdat hij het een te complex dossier vond. Hij zei dat hij eigenlijk niets wist van wetgeving met betrekking tot het onderwijs en dat hij bij mijn begeleiding voordien al fouten had gemaakt. Hij zei dat hij al die koterijen van de katholieke scholen niet had begrepen. Hij bood aan om samen een specialist te zoeken. We kwamen uit op Vincent Vangeel, een oud-leerling van het Sint-Barbaracollege, die een gerenommeerd advocaat is in onderwijszaken. Ik heb hem gevraagd mijn zaak tegen Sint-Bavo te verdedigen, maar heb hem meteen ook gevraagd of hij al dan niet aan de kant van Sint-Barbara stond.

Tijdens het zoeken naar getuigenissen ben ik Roel Verschuere op het spoor gekomen. Hij was een oud-leerling van de school die journalist was geworden in Duitsland. Ik heb met hem contact opgenomen en heb hem gezegd dat ik zijn verhaal van de vierkante kamer op internet had gelezen. Hij beschreef daarin de kamer van pater De Moerloose. Ik vroeg hem of hij slachtoffer was van misbruik. Hij beaamde. Hij zei dat hij was moeten vluchten. Hij had geprobeerd de zaak voor de rechtbank van Gent te brengen, maar omdat er te veel connecties waren met het Sint-Barbaracollege, werd de zaak verplaatst naar de rechtbank van Brugge. Daar werd zijn dossier geseponeerd. Ik opperde dat daar waarschijnlijk Berkvens, de broer van godsdienstleraar Berkvens, procureur was.

'De vierkante kamer' staat niet meer op internet. De tekst die ik toen nog kon vinden, is nu niet meer gepubliceerd. Thomas Holvoet heeft gezegd dat als je VPN-toestanden wijzigt, nog alle op het internet ooit gepubliceerde teksten kan terugvinden. Ik vind ze niet meer met mijn iPhone.

Ik heb Roel Verschuere teruggebeld en gevraagd waarom zijn tekst niet meer op internet stond. Hij

antwoordde dat hij processen voor intimidatie riskeerde.

Wat heeft Christophe Vangeel voor mij kunnen doen? Ik heb een vervroegd pensioen uit de brand kunnen slepen. Ik heb hem gevraagd of ik nog tegen de scholen kon procederen. Hij zei me: "Benedict, ga jij aan de rechter vertellen dat je drie jaar vroeger dan normaal op 59-jarige leeftijd op pensioen mag met volledige pensioenuitkering, terwijl de pensioenleeftijd nu naar 65-67 jaar wordt opgetrokken? Ga jij klagen bij een arbeidsrechtbank dat je niet krijgt waarop je recht had? Je moet zelfs niet werken om een pensioen van licentiaat of master te krijgen. Je kan enkel een symbolische slag slaan. En wie gaat mij betalen? Ga je de erfenis van je moeder ook aan mij besteden om te procederen? Of ga je het verstand hebben om geen geld uit te geven en te zwijgen?"

Ondertussen heb ik nog pogingen ondernomen om door de vakbond gehoord te worden. Ik ben door de faculteit theologie ontvangen omdat er ook een discussie gaande was over een levensbeschouwelijke dialoog voor mijn gedetailleerd dossier van Sint-Bavo. Het enige wat toen in mijn dossier stond, was dat ik blijkbaar niet correct met politiek omging als levensbeschouwelijke verhoudingen. Er werd ook gezegd dat ik seksistisch ben, omdat ik op een bepaald moment een keer tegen leerlingen die na de turnles altijd te laat in de godsdienstles kwamen, gezegd: "Ik heb jullie lijven al, beste viswijven, maar ik wil niet alleen jullie lijven, ik wil ook jullie aandacht." Er waren jongens en meisjes in die groep, toch zat het in mijn dossier. 80 % waarheid. Natuurlijk heb ik die woorden uitgesproken, maar ik heb helemaal geen seksistische uitspraken gedaan, waarvoor men mijn job wilde afnemen. Ik heb gewoon een poëtische, ludieke opmerking gemaakt om aan te geven dat ik met de turnleraar was overeengekomen dat ze op tijd in mijn les moesten toekomen, zodat de les kon starten. En dat ze zwijgend moesten volgen om dan in interactie te gaan met mij. Dat werd helemaal verdraaid.

Ik ben met pensioen. Daarom kon ik hier vandaag zonder problemen zijn. Ik heb te veel verteld. Zijn er vragen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Verbrugge. U hebt ons meegenomen op een hele reis door de tijd. Heeft er iemand vragen?

Benedict Verbrugge: Ik wist niet goed hoe ik het moest doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Verbrugge, dank voor uw moedige getuigenis. U hebt uw verhaal ook gedaan bij de federale

ombudsman. Wij hebben die verklaringen ook gelezen. U hebt daarin onder andere gezegd dat u de verklaringen van de heer Swinnen, destijds provinciaal van de jezuïeten, in 2010 en 2011 in de bijzondere commissie hebt gelezen. U schrijft dat hij daar op verschillende punten gelogen zou hebben. Kunt u wat dieper ingaan op wat hij toen verteld heeft en wat volgens u niet correct is?

Benedict Verbrugge: Ik heb hem vernoemd in mijn persoonlijk verhaal, omdat ik weet dat die referentie in de tekst staat. Fons heeft mij gebeld om te zeggen: "Benedict, hosanna. Heden hosanna, morgen kruisig hem." Een klokkenluider wordt bij de macht betrokken en krijgt een postje opdat hij zou zwijgen. Dan zwijgt men immers, want anders verliest men dat postje. De idee van word dan maar lekker adjunct-directeur, want dan hoort men bij de club, nog meer dan als leraar, en dan zwijgt men. Ik heb beslist om er niet op in te gaan wegens mijn gezondheid. Ik twijfelde en mijn lijf heeft beslist.

Achteraf heb ik in de tuchtprocedure, omdat ik de nieuwe adjunct-directrice die mij in de opera had aangevallen moest kunnen tegenspreken, Swinnen als getuige gevraagd. Ik vroeg me af waarom ze mij pestte toen ik naar de school terugkeerde. Zij had toch de kans gekregen omdat ik de job niet aangenomen had? Het was haar gegund om adjunct-directeur te worden, maar waarom moest zij mij ambeteren? Op dat moment zei Fons Swinnen dat hij dat telefoontje nooit had gepleegd.

Ik heb de namen Berkvens en Fons Swinnen. Ik heb recentelijk nog pogingen ondernomen. Marc Desmet is de huidige provinciaal van de jezuïeten. Ik wilde hem spreken en heb hem ettelijke mails gestuurd. Marc Desmet is dokter-specialist intensieve zorgen en is provinciaal van de Nederlandse en Belgische provincie van de jezuïeten geweest. Hij was klasmakker in de zesde Latijn-wiskunde van mijn broer, burgerlijk ingenieur bouwkunde, Vlerick School.

Ik dacht Marc te overhalen om eens met hem te praten. Maar het was noppes, nougatbollen. Ik heb Johan Bonny aangeschreven. Noppes, nougatbollen. Ik heb de vakbond aangeschreven. Noppes, nougatbollen. De enige deur die is opengegaan, dat is deze, vanmiddag, die van de Staat, die doet wat de Kerk altijd doet. Als er klodden zijn, dan draait de Staat op voor de kosten. Ik heb mijn pensioen. Dank u wel, beste volksvertegenwoordigers.

Waarover loog hij in de commissie? Ik heb in mijn dossier voortdurend vernomen dat ze KGB-achtige dossiers over iedereen aanleggen. Die kerel zei

dan in de commissie in de typische jezuïtische stijl... Kent u de betekenis van het woord jezuïtisch in Van Dale? Sla die er maar eens op na. Er zijn goede jezuïeten, hoor. Ik heb voor zeer veel mensen ongelofelijk veel bewondering, maar die verdwijnt als ze kazakkendraaiers worden. Er zijn dossiers over iedereen in de katholieke kerk en de katholieke scholen. Als ze iemand ermee kunnen chanteren, dan gebruiken ze die dossiers, met het mechanisme van 80 % waarheid en 20 % leugens om het te verwringen en om iemand te manipuleren.

Ze bestaan, die dossiers. Ging die kerel vertellen dat er zelfs over paters die verdacht waren van kindermisbruik geen dossiers zijn? Maak dat iemand anders wijs! Is dat voldoende als antwoord? Ik word er wel emotioneel van, excuseer. Hebt u nog vragen?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): In uw verklaring verwees u ook naar de verklaringen van toenmalig procureur des Konings Berkvens in de bijzondere commissie. Kunt u daar wat meer over vertellen?

Benedict Verbrugge: Er is de procureur Berkvens en er is zijn broer, de godsdienstleraar op het Sint-Barbaracollege van het type *old boy school network*. Hij wou Rigo Janssens vermijden als nieuwe godsdienstleraar. Rigo Janssens had er namelijk een beetje zijn becomment van. Die kerel slaagde erin, toen ik door Hilde Allaert reeds in dienst was in Sint-Bavo, na mijn passage in Oudenaarde en Ninove, om met steun van de twee inspecteurs die Peter Malfliet hadden vervangen en die dus mijn dossier 'houten penissen in India en Jezus is een flikker' hadden opgemaakt om mij in hun grootmoedigheid kapot te maken, samen met hem en de adjunct-directrice Hilde Houtman een dossier te laten neerleggen, zowel bij de jezuïeten als bij het bisdom Gent.

Het is immers belangrijk dat het in beide circuits wordt neergelegd. Het ene circuit is namelijk niet helemaal conform aan het andere circuit. Ik was dus een vrouwenmoordenaar, want ik gooide thee in de decolletés van vrouwen.

Mijn eerste echtgenote is inderdaad overleden, in Melle Caritas in 1997. Na zeven jaar confrontatie met verhalen over misbruik van Dutroux is ze van het dak gesprongen voor redenen waarvan ik de waarheid nog niet heb kunnen achterhalen. Ik weet nog altijd niet wat er precies gebeurd is.

Mijn tweede echtgenote wou na eierstokkanker en borstkanker niet terechtkomen in het verhaal van haar moeder, die tien jaar ervoor overleden was aan uitgeeerde borstkanker. Mijn echtgenote was

verpleegster van opleiding en heeft haar moeder verzorgd en uiteindelijk na een behandeling in het Universitair Ziekenhuis Gent... Ik wilde immers niet meer naar een katholiek ziekenhuis gaan, want ik wilde dat in de situatie waarin mijn tweede echtgenote zich verkeerde, een zware terminale kanker, de mogelijkheid tot actieve euthanasie zou blijven bestaan. We zijn dus naar het UZ Gent gegaan, maar werden er weggestuurd door een misverstand tussen de dokters. Mijn vrouw heeft in totale vertwijfeling, toen ik de eerste ochtend opnieuw toezicht moest houden op de speelplaats, thuis in de badkamer zelfmoord gepleegd, omdat haar begeleiding palliatieve zorgen en euthanasie zelfs in het UZ Gent niet mogelijk was. Ze was namelijk nog niet medisch uitgeprocedeerd.

Heb ik twee vrouwen vermoord? Heb ik in mijn tuchtprocedure mijn directrice in functie geslagen omdat ik jaloers was omdat zij de functie gekregen had? Blijkbaar wel.

Nadat ik mijn huis verkocht had en een appartement gekocht had, liep ik in de Spar in Destelbergen en vroeg men van tussen de rayons of ik de dochter van de burgemeester op Sint-Bavo had verkracht. Ik had dus niet alleen oudere vrouwen vermoord, maar wilde ook 17-jarige vrouwen de dood injagen. Het is hard.

Als je klokken luidt, treedt er een mechanisme in werking waardoor men, als men niet bij de groep hoort en zwijgt, gevaarlijk is. Als men dan praat, draaien ze de rollen om.

Dan is iemand die de rol op zich wil nemen om slachtoffers te verdedigen de dader. Zo heb ik het ervaren. Misschien lieg ik, maar misschien is het de waarheid. Breek me de bek niet open. Ik had liever lesgegeven in plaats van gedwongen vervroegd met pensioen te moeten gaan.

Ik weet ook niet hoe het gaat. Sint-Barbara heeft op een bepaald moment beloofd dat ik op 1 september weer een voltijdse job zou hebben. De directie is helemaal gewijzigd. Ondertussen is er nog een nieuwe directie. Ze hebben grof spel gespeeld. Ze waren nog onzeker over de procedure. Ze wisten ook dat Christophe Vangeel mij steunde en dat ze dus sluitende dingen moesten doen. Ze hebben dus in woorden gezegd dat ik op 1 september terug mocht beginnen op school. Op 1 september nam ik dus terug contact op met de school, waarop de portier mij zei om naar huis te gaan omdat er een aangetekende zending zou liggen. Ik ging naar huis, opende de aangetekende zending en las dat mijn pensioen de eerste keer uitbetaald werd op 24 augustus. Het was dus allemaal fake en windowdressing om mij

eruit te zetten en te doen zwijgen.

De **voorzitter**: Zijn er nog andere vragen collega's?

Benedict Verbrugge: Er is nu een speciaal mechanisme. Het deed me pijn om de woorden van de directie van de school te lezen in *De Standaard*. De algemeen directeur weet van toeten noch blazen. Ze hebben uit *the middle of nowhere* een man gekozen die toevallig het eerste jaar geneeskunde gestudeerd heeft met mijn schoonzoon, die nu huisarts is in de Zwalmstreek. De man heeft het echter niet gehaald als dokter. Hij heeft dan een opleiding geschiedenis of Germaanse gevolgd. Ik heb er niet meer naar durven te vragen, want in mijn dading staat dat ik met niemand van de school contact mag opnemen. Ik doe dat dus ook niet, want ik heb schrik. Hij zou dus nu algemeen directeur zijn.

Een van de adjunct-directeurs zit ook in een speciale situatie. Ze hebben immers nu in de krant gezegd dat de era van de jezuïeten... Ik weet dat, want er zijn ongelooflijk veel interessante jezuïeten in mijn leven gepasseerd. Ik ben ongelooflijk dankbaar voor de opleiding die ik van vele van die mensen heb gekregen. Jammer genoeg zaten er ook mensen tussen als pater De Moerloose en Rik De Gendt.

Ik spreek nu alleen maar over wat bewezen is om in de waarheid te blijven. Dan zeggen ze dat het nu anders is. Ze hebben een lekenspiritualiteit uitgebouwd en totaal andere mechanismen. Ze gaan anders om met die dingen. De openheid is gerealiseerd en er is pure transparantie. Als er dus nu nog dingen zijn die boven komen, mag je het lekker in de warme club in Roeselare gaan vertellen. Ik heb het over het huis in Roeselare waar slachtoffers hun verhaal mogen gaan doen. Ze moeten het echter niet elders zoeken. Het kan gewoon binnen de Kerk.

Rik Devillé zei dat ook in de commissie in 2010. Kom maar naar de Kerk. Ze zouden de commissie-Halsberghe oprichten met psychiater Adriaenssens. Iedereen mocht gezellig komen. Het was binnen de Kerk en ze zouden alles doen wat ze kunnen. Begrijpt u?

Het noodlot achtervolgt me soms. Op een bepaald moment leerde ik Mieke Coghe kennen. Zij was gescheiden, ik was voor de tweede keer weduwnaar geworden. Ze was een heel interessante dame die fotografie doceerde in Gent. Misschien is dat voer voor psychologen en specialisten, maar ik voelde mij plots op een of andere manier aangetrokken tot die dame. Ik dacht dat het misschien een mogelijke derde partner zou

zijn voor mij. Ik vertelde mijn verhaal en zij vertelde haar verhaal. Haar zus was misbruikt in Tordale. Ze getuigde met haar zus en broer, die godsdienstleraar is, over het misbruik van haar gehandicapte zus. Ik heb ook een gehandicapte zus gehad, dus ik mag het mij niet voorstellen dat ze misbruikt zou geweest zijn in een instelling.

Zij vertelde mij dus het verhaal over de broeder van Liefde die tuinier was en een geruite pet droeg. Het was blijkbaar heel hartelijke liefde, want hij had waarschijnlijk haar zus misbruikt. De verklaring werd echter niet au sérieux genomen, want de moeder zou alles ingelepeld hebben aan het kind. Waarmee zijn we bezig in die binnenkerkelijke structuren om de boel op te lossen? Zullen de kinderen van de mensen waarvan ik nu de namen niet durf te noemen, die daarvan het slachtoffer zijn, zoals de vriend van mijn schoonbroer, in het Sint-Barbaracollege hun verhaal vertellen over wie de internaatbegeleider is en gehoord worden?

Ik wil wachten tot de slachtoffers spreken, zoals Sven en Vincent. Sven en Vincent, dat kunnen mensen getuigen, zijn als kippen onder mijn vleugels... Het is immers niet normaal dat je als leraar zo'n intense band blijft houden met je leerlingen. Ik zal u vertellen waarom dat was. In heel dat ijskoude gedoe van de school in 1984 was ik de enige die het Onzevader... In de eerste klas waar ik binnenkwam, sprongen de leerlingen op de tafel en scandeerden ze het Onzevader om te zien hoe stressbestendig ik was.

Ik heb dat vervangen door lesinleidingen om ze te leren praten over gevoelens, over een andere visie op seksualiteit, over een andere manier van omgaan met elkaar. Er zijn mensen in deze zaal die kunnen getuigen wat die lesinleidingen inhielden. Dat heb ik allemaal gedaan om een ander klimaat binnen de Kerk te creëren. Ik ben naïef geweest. Ik geloofde wat mijn leerkrachten en de parochiepriester op de Rodenbachparochie Sint-Lutgardis in Roeselare hebben verteld, namelijk dat er een nieuwe tijd zou aanbreken. Mijn moeder had me gewaarschuwd dat de nieuwe tijd van de Kerk in de individuen zou aanbreken, maar niet in systeem. Als het systeem zichzelf moet redden, dan zal het systeem zichzelf redden. De Hilde Houtmansen winnen. De ligende jezuïeten winnen van de faire jezuïeten. *It will never change*. Als het blazen aangetast kan worden, dan gaat het mechanisme in verdediging.

De **voorzitster**: Dank u wel, mijnheer Verbrugge.

Benedict Verbrugge: Ik hoop dat ik niets heb verteld waardoor ze mij kunnen pakken en mijn pensioen kunnen afnemen. Ik zou zeer graag met naam en toenaam alle mensen die ik vernoemd

heb luidop aan jullie zeggen. Rik Devillé heeft de namen nog niet teruggevonden in zijn dossiers, maar misschien is het al verteld op de school en is het in de doofpot gestopt, maar nu ga ik verder dan wat ik mag zeggen.

De **voorzitster**: We willen uiteraard vermijden dat u in moeilijkheden zou komen. We sluiten de vergadering best af. Dank u voor uw uitvoerig relaas.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.06 uur.

La réunion publique de commission est levée à 17 h 06.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Marijn Depaetere

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Kerstine Vanderput

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Benedict Verbrugge